ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—Τεῦχος 136—37
Φ)ΡΙΟΣ—ΜΑΡΤΙΟΣ

"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Διὰ τὸ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ	Δραχμαὶ	15.—
Διὰ τοὺς ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ	»	10.—
Διὰ τὴν ΑΜΕΡΙΚΗΝ	Δολλάρια	4.—
Διὰ τὴν ΕΥΡΩΠΗΝ	Φρ. Χρυσ.	15.—
Διὰ τὰ ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑ	Ἐτησία συνδρομὴ δρχ.	30.—

Ἔκδοσις ἐκλεκτὴ γενικῶς Φρ. χρ. ἢ δραχ. 25.—

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Ὁδὸς Μενάνδρου 83. — ΑΘΗΝΑΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις : «ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΥΡΗΣΙΝ» ΑΘΗΝΑΣ

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.
Πᾶν σύγγραμμα ἀποστελλόμενον εἰς τὰ γραφεῖά μας ἀναγγέλλεται.
Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1ης ἑκάστου μηνός. — Τὸ τεῦχος δρ. 1.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Νοσταλγία τοῦ Μαρμάρου: **Γ. Β. Τσοκοπούλου.**— Τὰ Ἰταλικὰ καὶ τὰ ἐν πεζῇ ἔργα τοῦ Κάλβου: **Σπυρ. Ἀσβιάζη.**— Τὸ ζήτημα τῆς Γυναικός: Τί λέγει ὁ ἄνθρωπος τῆς δουλειᾶς (μετάφρασις) Δος **Ν. Ρουσάκη.** — Καλλιεργούμενα φυτὰ καὶ κατοικίδια ζῶα: (Πρόλογος) **Εὐλογίου Κουρούλα.** Οἱ κίνδυνοι τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας.— Δήλωσις — Μεγάλοι ἄνδρες στὸ Σχολεῖο (μετάφρασις) Δος **Μαρ. Γιαννοπούλου.** — Τὰ Λαϊκὰ Δικαστήρια: **Ν. Σάϊλα.**

Φεβρουάριος - Μάρτιος 1919: Ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ζωήν.— Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ μηνός.— Ἐγγραφεῖτε εἰς τὸ Λύκειον.— Τὰ παλάτια τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

ΚΟΣΜΟΣ: Ὁ Πόντος.— Ἕνας ἰδεώδης Διδάσκαλος.— Τὰ ἔντομα Γραμμάτια.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» παλαίσασα μέχρι τοῦδε εἰς μυρίας δυσκολίας διὰ τὴν ἐξεύρεσιν χάρτου εἶναι ἤδη ὑποχρεωμένη τὰ ἐμφανίζεται μὲ μορφὴν καθαρῶς π ο λ ε μ ι κ ὴ ν, μορφὴν τῆς ἀνάγκης. Ἡ κρίσις τοῦ χάρτου ἔφθασε στὸ ὀξύτατον σημεῖον καὶ δέον νὰ θεωρῆται ἄθλος καὶ ὅτι κατορθώνομεν νὰ ἐκδιδώμεθα.

STEINS ORIENTAL STORES LIMITED

PREMIÈRE MAISON DE L'ORIENT VENDANT LE MEILLEUR MARCHÉ

VÊTEMENS POUR HOMMES ET ENFANTS

ROBES, MANTAUX E. T. C. POUR DAMES et FILLETTES

Bonneterie, Chemiserie, Parfumerie, Ganterie, Lingerie, fines Articles de Blanc, Chapellerie Maroquinerie, Chaussures, Articles Voyage, Modes, Fleurs etc.

Le Caire, Alexandrie, Tantae, Mansourah, Minieh, Assiaut, Salonikne, Constentinople (Galata et Sta...boul)

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΕΪΝ LIMIDED

Ἐμπορικὸς Οἶκος ἐν Ἀνατολῇ πρωτίστη ς τάξεως ἔχων τὰς οἰκονομικωτέρας τιμὰς

ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΔΙΑ ΚΥΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Ἐνδύματα, ἐπανωφόρια κτλ. διὰ κυρίας καὶ κοράσια

Εἴδη πλεπτικῆς, ὑποκάμισα, ἀρώματα, χειρόκτια, εἴδη ψιλικῶν, ὅλα τὰ εἴδη ἐσωρροήχων πολυτελείας ἢ μὴ, εἴδη δερμάτινα, ὑποδήματα, καπέλλα, εἴδη ταξειδίου, εἴδη μόδας, ἄνθη κλπ.

Κάϊρον, Ἀλεξάνδρεια, Μανσούρα, Μένια, Ἀσσιοὺτ, Θεσσαλονίκη, Κωνσταντινούπολις (Γαλατᾶ καὶ Σταμπούλ)

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1919 — Κληρώσεις ἓξ — 1919

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 14 Φεβρουαρίου 1919, ἡ δευτέρα τῇ 28 Ἀπριλίου 1919
ἡ τρίτη 30 Ἰουνίου 1919, ἡ τεαρτη 29 Σεπτεμβρίου 1919, ἡ πέμπτη
24 Νοεμβρίου 1919 καὶ ἡ ἕκτη 31 Δεκεμβρίου 1919

ΔΡΑΧΜΑΙ 1.200.000

Κέρδη ἑκάστης τῶν κληρώσεων

Καθ' ἑκάστην κλήρωσιν ἐκδίδονται 100.000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 400.000. Παρέχονται κέρδη εἰς 2.000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 200.000.

Ἕκαστον ἀκέραιον γραμμάτιον τιμᾶται δρ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Κέρδη		Δραχμαὶ	Ἐν ὅλῳ
1	ἐξ	80.000	80.000
1	ἐξ	20.000	20.000
2	ἀπὸ	2.500	5.000
6	ἀπὸ	1.000	6.000
15	ἀπὸ	400	6.000
25	ἀπὸ	200	5.000
1,950	ἀπὸ	40	78.000
2.000			200.000

Δι' ἑκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδοντσι ἰδια ἀκέραια γραμμάτια, πωλούμενα ἀντὶ τεσσαρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὁλόκληρον τὸ κέρδος καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρτα γραμματίου τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στολου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἔκπτωσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 16 τοῖς ο)ο, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος εἰς γραμμάτια ἢ τμήματα τοῦ γραμματίου ἀξίας χιλίων δραχμῶν τοὐλάχιστον, παρέχεται ἔκπτωσις 10 τοῖς ο)ο, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἔκπτωσις 5 τοῖς ο)ο.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον Λαχείων τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργείων Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Διευθυντὴς
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἔτος ΙΒ'. | Ἀθῆναι — Φεβρουάριος-Μάρτιος 1919 | Τεῦχος 136 137

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΟΥ

Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΜΑΡΟΥ

Ἕνα πρωῒ ὁμιχλώδες καὶ σκοτεινό, ἐξεκινήσαμε διὰ τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον. Ὁ πρεσβευτής μας εἰς τὸ Λονδῖνον κ. Κακλαμάνος ἦτο κ' ἔμεινε δημοσιογράφος. Πρὶν ἐμφανισθῇ εἰς τὸ γραφεῖόν του ὡς διπλωμάτης, παίρνει μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν του μαζῆ μὲ τὸν καφέ του μίαν καλὴν δόσιν ἐφημερίδων. Ἀπὸ αὐτὰς ἐκεῖνο τὸ πρωῒ εἶχε πληροφορηθῇ ὅτι τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον--τὸ περίφημον Μπρίττις Μουζέουμ --ποῦ εἶχε κλείσῃ καθ' ὅλον τὸν πόλεμον διὰ νὰ προστατεύσῃ τοὺς θησαυροὺς του ἀπὸ τὴν τυφλὴν, κτηνώδη μανίαν τῶν ἀεροπλάνων, ἤνοιγε μίαν πλευράν του εἰς τὸ κοινόν, καὶ ἀκριβῶς τὴν αἴθουσαν τῶν «Ἑλληνικῶν μαρμάρων».

Τὸ πρεσβευτικὸν αὐτοκίνητον ἔσχισε τὴν ὁμίχλην τοῦ Πικαντίλλυ, εἰσέδυσεν εἰς τοὺς κοσμοβριθεῖς λαβυρίνθους τοῦ Στράντ,, ἐπέρασε μίαν γέφυραν κάτω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκυλίετο, θολὸν καὶ νωχελὲς φεῖδι ὁ Τάμεσις, ὥρμησεν εἰς ἕνα ἀτελείωτον ἐμπορικὸν δρόμον καὶ ἐπὶ τέλους μᾶς ἀπεβίβασεν εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τοῦ αὐστηροῦ καὶ μελαγχολικοῦ αὐτοῦ θησαυροφυλακείου τῆς τέχνης μακρυνῶν τόπων καὶ μακροτέρων αἰώνων.

Ἐπεράσαμε μίαν αἴθουσαν τῆς Ρωμαϊκῆς Τέχνης, ἡ ὁποία μᾶς ἐδίδαξε πόσον εἶχε βαρύνει ἡ Ἑλληνικὴ σμίλη εἰς τὰ χέρια Ρωμαίων καὶ ἐκρωμαϊσθέντων καλλιτεχνῶν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὰς τρεῖς αἰθούσας εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἀγγλία συνεκέντρωσε τὰ καλλιτεχνικὰ λάφυρα τῆς τρομερᾶς ἐπιδρομῆς τοῦ Ἐλγίνου. Στύλοι, στῆλαι, μετῶπαι, τύμπανα, θριγκοί ζωοφόροι ἐπὶ τύμβιοι ἀνδριάντες, ἀγάλματα, συμπλέγματα, ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα, ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς Φυγαλείας, ἀπὸ τὴν Μ. Ἀσίαν, ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ χάρτου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Τέχνης, ποῦ μία ἐλαφρὰ καὶ λεπτὴ αἴσθησις τοῦ ὡραίου ὡδήγησε τὴν Ἑλληνικὴν σμίλην ἦσαν συγκεντρωμένα ἐκεῖ μὲ εὐλάβειαν, μὲ προσοχήν, μὲ τὸν πόθον νὰ διατηρηθοῦν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ νὰ διαλαλοῦν τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ κραταιοῦ λαοῦ εἰς τὰ λεπτουργήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ δαιμονίου. Αἱ τρεῖς Μοῖραι, ὁ Ἰλισσός, οἱ 4 Γίγαντες τοῦ Παρθενῶνος μὲ τοὺς μῦς, ἁπλουστικὸν καὶ ἀναπνέον μάρμαρον, κορμὸ γεμᾶτον ζωὴν καὶ κεφαλάκια γεμάτα χάριν καὶ ἔκφρασιν καὶ ἐπὶ τέλους ἡ Καρυᾶτις, ἡ μία ἀπὸ τὰς Καρυάτιδας τοῦ Ἐρεχθείου.

Μόνη της εἰς ἕνα ὑψηλὸν βάθρον δεσπόζουσα τῆς μεγάλης αἰθούσης, ἐστραμμένη πρὸς ἀνατολὰς μὲ τὸ βλέμμα ἀτενὲς πρὸς τὴν διεύθυνσιν ποῦ κάπου ἐκεῖ εἰς μίλλια καὶ μίλλια μακρυὰ θὰ στέκεται τὸ Ἐρεχθεῖον μὲ τὰς ἄλλας ἀδελφάς της. Ἄκαμπτος, σκληρά, ὑπερήφανος, ἀβροπενθής—ὅπως λέγει κάπου ὁ Αἰσχύλος διὰ τὰς χήρας τῶν φονευθέντων εἰς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους Ἑλλήνων— μαυρισμένη ἀπὸ τὴν ὁμίχλην τοῦ Λονδίνου, ἡ ὡραία ξενιτεμμένη ἔχει ἤδη καταφανῆ τὰ σημεῖα μιᾶς ἀσθενείας, ἡ ὁποία τὴν σιγοτρώει. Εἰς τὸ πρόσωπόν της καὶ εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ στήθους ποῦ σηκώνει καὶ φαίνεται ἐλαφρὰ ἀνασηκωμένος ὁ χιτών, τὸ μάρμαρον ἔχει φουσκώσῃ ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου φέρνει ἀλλοίωσιν τὸ ἄθλιον αὐτὸ νόσημα ποῦ λέγεται μάκος. Ἡ φιλόξενος ἀτμοσφαίρα τοῦ Λονδίνου κατώρθωσε νὰ φθείρῃ ὡς καὶ τὸ μάρμαρον καὶ ὁ μυστικὸς πόνος τῆς ὡραίας ξενιτεμμένης, νοσταλγία τοῦ γλαυκοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ μέσα εἰς τὴν πυκνὴν ὁμίχλην τῆς τεραστίας μητροπόλεως τοῦ Βορρᾶ, ἐξεχύθη εἰς αὐτὸ τὸ δεινὸν πάθημα.

Ὅταν μετὰ ἕνα μῆνα ἐταξείδευσα ἀπὸ τὸν Τάραντα εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους Ἄγγλους ἀρχαιολόγους καὶ τοῦ ἀνέφερα αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, ὁ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων μοῦ εἶπε·

—Ἡ παρατήρησίς σας εἶνε πολὺ σωστή. Ἡ Καρυᾶτις δὲν ἔγεινε γιὰ τὸ Λονδῖνον. Τὰ Ἑλληνικὰ μάρμαρα προϋποθέτουν Ἑλληνικὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἂν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ ἐμέ, θὰ σᾶς τὰ ἐπέστρεφα ὅλα, διότι μετὰ ἑκατὸν χρόνια τοὐλάχιστον ἡ Καρυᾶτις θὰ ἔχῃ καταστραφῇ.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΠΕΖΩ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΑΛΒΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

«Ἀνέγνωσα, λέγει ὁ Κάλβος πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀνέγνωσα εἰς τὴν Ἰλιάδα τὸν μονόλογον ἑνὸς ἵππου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ εἰς τὸν Ὀρλάνδο Φουριόζο, παρετήρησα τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο λάκτισμα, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Πολλαδῖνος κάμνει ἕνα ὄνον νὰ διασχίζῃ ἕνα μίλιον εἰς τὸν ἀέρα καὶ σᾶς ἐξομολογοῦμαι ὅτι μὲ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀνακρίβειαν τῆς κρίσεως ἐνόμιζον μὲ τὸν ὄχλον ὅτι ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἀριόστος εἶνε μεγαλοφυΐαι. Ἀλλ' ὅταν, ἰατρέ μου, μοῦ ἐπιβεβαιοῦται ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα συνίσταται εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἀκριβείας, πρὸς ἣν φθάνει ἡ κρίσις ὄχι μόνον σκέπτομαι νὰ μὴ ἐκτιμῶ πλέον τοὺς δύο τούτους ποιητάς, ἀλλὰ ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς ἱστορίας νὰ λυποῦμαι τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἐμέθυε, τὸν Καίσαρα, ὅστις ἐντρέπετο ὅτι δὲν εἶχε κόμην, τὸν μέγαν Κάρολον, ὅστις ἔκαιε τοὺς μίγους, τὸν Ναπολέοντα, ὅστις ἐδιδάσκετο ἀπὸ τὸν ἠθοποιὸν Τάλμαν πῶς νὰ φορῇ βασιλικῶς τὴν μανδύαν του..» Μὲ τοιαύτην ἐρωτείαν ἐξακολουθεῖ ὁ Κάλβος γέλων, λέγων τῷ Θαβανὲ ὅτι ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Ὁμοῦσσο καὶ ὅλοι πολλοὶ ἦσαν πτωχοὶ καὶ βλάκες καὶ ὅτι τοῦ Παρίνη ἡ σάτυρα εἶνε ἐπὶ σφαλερῶν βάσεων καὶ ὅτι πλάνη εἶνε ὅτι ἡ χρεία μεγάλα πράγματα διδάσκει. Ἔπειτα ὁ Κάλβος ἐξακολουθεῖ λέγων. «Λέγετε ὅτι οἱ ποιηταὶ εἶνε τρελλοί. Συλυποῦμαι καὶ ἐγὼ τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἅτινα ἔλαβον μεγάλους ποιητὰς καὶ καιχῶνται διὰ τοῦτο. Ἀπαιτεῖται ὑγιὴς νοῦς διὰ νὰ γραφῇ ἐπιστολὴ ὡς ἡ ἰδική σας, ὅτι πρέπει νὰ εἶνε τις τρελλὸς νὰ γράφῃ τραγῳδίας τοῦ Σοφοκλέους, Σαίκσπηρ, Ρακίνα, Σίλλερ Ἀλφιέρη .....» Τελειώνει ὁ Κάλβος λέγων Εἶμαι θαυμαστὴς τῆς μεγαλοφυΐας σας.

Τὸ εἰρωνικὸν τοῦτο ἄρθρον τοῦ Κάλβου ἐνεποίησε ἐντύπωσιν καὶ ἐτάραξε τοὺς φιλολογικοὺς τῆς Κερκύρας κύκλους. Βεβαίως ἔλεγον, ὅτι ὁ Θεριανὸς ἐπλανᾶτο εἰς πολλὰ μέρη εἰς τὰς κρίσεις του καὶ ὅτι ὁ Κάλβος ἔπρεπε νὰ ἀπαντήσῃ σοβαρῶς καὶ οὐχὶ νὰ χλευάσῃ τὸν σεβαστὸν ἰατρὸν καὶ καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Πολλοὶ ἔλαβον καὶ τὸν κάλαμον ὑπὲρ τοῦ Θεριανοῦ. Ὁ Διονύσιος Πετσάλης, ἔγραφεν ὅτι ὁ Κάλβος παρεγόησε τὸν Θεριανόν, ὁ Διονύσιος Σιγούρος ἐδημοσίευσε παρατηρήσεις εἰς τὸν Θεριανὸν καὶ εἰς τὸν Κάλβον. Ὁ Ἑρρῖκος Ρίκκε ἀπήντησεν εἰς τὸν Κάλβον ὑπὲρ τοῦ Θεριανοῦ πάντοτε. Ἄλλοι πάλιν ἔδιδον δίκαιον εἰς τὸν Κάλβον.

❀

Ἐπὶ τέλους ἠδοκίμησεν ἡ Κυβέρνησις καὶ διώρισε τὸν Κάλβον καθηγητὴν τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀπὸ τοῦ 1824 ἐλειτούργει ἐν Κερκύρᾳ καὶ γυμνάσιον καὶ ἀπὸ τοῦ 1841 τὸ γυμνάσιον ἐδέχετο καὶ οἰκοτρόφους. Εἰς τὸ ὁποῖον ἐδιδάσκετο καὶ ἡ χημεία, ἡ φυσική, ἡ φυσιογραφία, ἡ μουσική, ἡ ἀρχιτεκτονική, ἡ γεωδαισία καὶ ἡ ξιφομαχία. Οὕτως ἐκ τῶν ἄλλων Νήσων οἱ φοιτηταὶ εὑρίσκον πᾶσαν εὐκολίαν νὰ μάθουν καὶ ὅ,τι ἐπιθυμοῦσιν. Ὁ Κάλβος ἐνῷ τόσα εἶχε καλὰ προτερήματα ἦτο πολὺ ὀργίλος δυστυχῶς. Οὕτως ἐπῆλθε διχόνοια μεταξὺ τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν. Οἱ φοιτηταὶ ἐχειροκρότουν τὸν Ὁριώλην καὶ ὁ Κάλβος ἐπέβαλε τὴν παραίτησίν του. Παρατηρητέον ὅτι ὁ Ὁριώλης κατεδιώκετο ἀπὸ τὸν Πανεπιστήμιον τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν φυσικήν.

Ὁ Κάλβος ἠναγκάσθη νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἰδιωτικὰ μαθήματα μέχρι τοῦ 1859 ὅπου ἐπέστρεψεν εἰς Λονδῖνον καὶ παρέδιδε μαθήματα διὰ νὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

* *

Ἂς ρίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου.

Εἴδομεν ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ Κάλβου μετέβη εἰς τὸ Λιβόρνον τῆς Ἰταλίας. Ὁ ποιητὴς ἠγάπα τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀπολαύσῃ τὰς τόσον γλυκείας τῆς μητρὸς ἀγκάλας. Ὁ πατήρ του ἐγκατέλειψε τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς Ζάκυνθον, διὸ ἦναγκάσθη αὕτη νὰ ζητήσῃ τὸ διαζύγιον.

(Ἕπεται τὸ τέλος) **Σπύρ. Δεβιάζης**

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΤΙ ΛΕΓΕΙ ΟΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὑπάρχουν ὅμως πολλοὶ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε προσκολλημένοι εἰς τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον ἀφορισμόν, ὁ ὁποῖος ὁρίζει τὸ σπίτι ὡς τὸν μόνον κατάλληλον προορισμὸν διὰ τὴν γυναῖκα.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι αἱ περισσότεραι ἀσχολίαι τὰ ὁποῖα καταλογίζονται εἰς ἔργος τῆς γυναικός εἶνε κοιναὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Ἂς λάβωμεν π. χ. ὑπ' ὄψιν τὴν γνωστὴν παλαιὰν κατηγορίαν ὅτι δ. λ. δ. ἡ γυναῖκες δὲν ἠμποροῦν νὰ κρατήσουν τὸ μυστικόν των. Ἀλλὰ ἀφοῦ οἱ ἄνδρες εἶνε πεπεισμένοι ὅτι ἡ γυναῖκες θὰ ἔχουν τὴν ἀδιακρισίαν νὰ μὴ κρατήσουν τὸ μυστικόν των, διατί τῆς τὸ ἐμπιστεύονται καὶ ὅταν μάλιστα οἱ ἄνδρες εὑρίσκονται εἰς ὑπευθύνους καὶ ἐπισήμους ὑπηρεσίας; Ἀλλὰ ἂς εἰμεθα δίκαιοι. Ἡ γυναῖκες φαίνεται ἔχουν ἀναμφιβόλως περισσοτέραν τάσιν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας δι' ὡρισμένας τινὰς ἀδυναμίας. Μᾶς βεβαιοῦν λ. χ. πῶς εἶνε μικρόμυαλες, πῶς δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔχουν εὐρείας ἀντιλήψεις, πῶς δὲν εἶνε συνηθισμένες εἰς τὴν ὁμαδικὴν ἐργασίαν καὶ ὅτι εἶνε ἀκατάλληλοι διὰ νὰ ἀναλάβουν ὑπευθύνους ὑπηρεσίας.

Καὶ οἱ ἄνδρες μὲ τόνον θριαμβευτικὸν φέρνουν τοὺς μαρτυρίας διὰ νὰ στηρίξουν τὰς κατηγορίας των αὐτάς.

Ἴσως πολλὰ ἀπὸ ὅσα λέγουν εἶνε ἀληθινά, τουλάχιστον πρὸς τὸ παρόν. Ὅλοι μας διδασκόμεθα ἀπὸ τὰ σφάλματά μας, καὶ ἡ γυναῖκες κάμνουν σφάλματα καὶ μὲ τὸ παραπάνω μάλιστα. Διδάσκονται ὅμως καὶ αὐτὲς ἀπὸ τὰ σφάλματά των. Δὲν περιμένετε βεβαίως ἀπὸ ἕνα ἀνήλικο ἀγόρι ποῦ μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ σχολεῖον, νὰ διευθύνῃ ἀμέσως μίαν ἐργασίαν μὲ ἐπιτυχίαν. Διατὶ λοιπὸν ἔχετε τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ τὴν πρώτην γενιὰν τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποία βγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι, προικισμένη ὁπωσδήποτε μὲ κρίσιν, μὲ πρωτοβουλίαν, καὶ πνεῦμα νὰ τὰ ξεύρῃ ὅλα καὶ νὰ ἔχῃ τὴν πεῖραν, τὴν ὁποίαν οἱ ἄνδρες ὑπὸ παρομοίας συνθήκας στεροῦνται;

Αὐτὰ ὅλα εἶνε προσόντα τὰ ὁποῖα συνήθως εἶνε ἀποτελέσματα πείρας. Ὁ καθεὶς γνωρίζει τὸν στενὸν ὁρίζοντα τοῦ σπιτιοῦ ἄξιον θαυμασμοῦ εἶνε μόνον ὅτι ἕως τώρα ὑπὸ τὰς γνωστὰς ἀνάγκας, ἡ γυναῖκα ἔχει κατορθώσει τόσα πολλά.

Ἕνα ἄλλο πρᾶγμα ποῦ οἱ ἄνδρες δὲν λαμβάνουν συνήθως ὑπὸ σημείωσιν ὅταν φαίνανται πρόθυμοι νὰ ἐκσφενδονίσουν τὰς ἐπικρίσεις των, εἶνε ἡ ἰδιοσυγκρασία τῆς γυναικός. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν γυναῖκα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοὐλάχιστον, ποῦ δὲν προσέφερεν εἰς τὸν πόλεμον—τὸν ὁποῖον, σημειωτέον, ἄνδρες προύκάλεσαν—κάποιο προσφιλὲς πρόσωπον, ἢ πατέρα, ἢ σύζυγον, ἢ μνηστῆρα, ἢ ἀδελφόν. Εἰς τὴν ἐργασίαν πολὺ συχνὰ ἀφιερώνεται μόνον καὶ μόνον, διότι μέσα εἰς αὐτὴν ζητεῖ νὰ λησιωνήσῃ καὶ νὰ ἀνακουφισθῇ. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ ἐργάζονται πολλὲς γυναῖκες μαζί, εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα ὑφίσταται κάποιαν ἠλεκτρικὴν ἔντασιν.

Καὶ ἡ ἐλαχίστη προστριβὴ προκαλεῖ σπινθῆρας. Καὶ ἡ προστριβή, σημειωτέον, δὲν εἶνε ἀσυνήθης, διότι αἱ περισσότεραι γυναῖκες δίδουν ὁλόψυχα τὴν ἐργασίαν των. Ἔχουν κάπως μεγαλειτέραν τοῦ δέοντος συναίσθησιν τῆς σπουδαιότητός των, δὲν ἀνέχονται τὰς ἐπιβάσεις καὶ ἀντιπαθοῦν φοβερὰ τὰς παρατηρήσεις. Σᾶς φαίνεται ἴσως ταπεινότερον τοῦτο, ὅταν λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπὶ τρεῖς ὅλους αἰῶνας ἐβασίλευσεν ὡς μικρὸς δεσπότης μέσα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ σπιτιοῦ των; Φυσικὰ εἶνε ἀσυνήθιστες εἰς τὴν ὁμαδικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν διαταγὰς ἀπὸ τοίτους. Ἀργὰ ὅμως ἢ γοήγορα ἡ σωστὲς γυναῖκες θὰ ἀνέλθουν καὶ αὐταὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας, τὸ πνεῦμα τῆς ἀναλογίας θὰ κανονίσῃ τὴν γυναικείαν ἐξέλιξιν καὶ ἕνα πολὺ χρήσιμον καὶ προοδευτικὸν σῶμα ἐργατίδων θὰ εὑρεθῇ ἕτοιμον νὰ ὑποβοηθήσῃ τοὺς ἄνδρας εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν διαφόρων ἀλύτων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητος.

ΤΙ ΕΙΝΕ ΚΑΙ ΤΙ ΗΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΕΙΝΕ

Οἱ ἄνδρες θὰ χρειασθοῦν τὴν βοήθειάν των καὶ ὅσον τὸ ταχύτερον ἀντιληφθοῦν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καὶ ὑποβοηθήσουν εἰλικρινῶς τὴν γυναῖκα ἀντὶ νὰ τῆς ἀντιτάσσουν τυφλὴν καὶ ἀνόητον ἀντιπολίτευσιν, τόσον τὸ ταχύτερον θὰ φανοῦν τὰ ὠφελήματα.

Διὰ συστηματικῆς καὶ ἐπιπόνου ἐργασίας ἡ γυναῖκες θὰ δημιουργήσουν βαθμηδὸν τὴν θέσιν των, ἀλλὰ ὁ ἀγὼν τὸν ὁποῖον εἶνε δύσκολος καὶ ὁ δρόμος των ἀνηφορικός, ἐπειδὴ ἀντιμετωπίζουν διαρκῶς τὴν εἰρωνείαν καὶ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἄρρενος φύλου. Φοβοῦνται, φαίνεται, τὸν συναγωνισμόν, καὶ δὲν θέλουν νὰ πιστεύσουν ὅτι ἡ συνεργασία κατὰ γενικὸν κανόνα πάντοτε ἀποβαίνει πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Φυσικὰ αὐτὰ ὅλα λέγονται ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως. Διότι ὑπάρχουν ἤδη οἱ ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀξίαν τῆς γυναικείας συνεργασίας. Οὗτοι κάποιος νέος ἀπὸ τὸν γνωστὸν τύπον τῶν αὐτοδημιουργήτων, ἦτο ἀρκετὰ ἔξυπνος διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ γυναῖκες θὰ ἀλογαριάζονται καὶ πολὺ πρωτοῦ τελειώσῃ ὁ πόλεμος». Προσέφερε λοιπὸν μίαν θέσιν εἰς κάποιαν νέαν ποῦ ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο προικισμένη μὲ ἀρκετὸν πρακτικὸ μυαλό. Συμπεριεφέρθη ἀπέναντί της μὲ λεπτότητα καὶ εὐγένειαν. Τὴν πρώτην ἡμέραν τὴν ἐχαιρέτισε μὲ φιλικὸ χαμόγελο.

«Τί ξεύρετε γιὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν; τὴν ἠρώτησε.

—«Τίποτε, τοῦ ἀπήντησεν ἐκείνη χωρὶς διατυμόν.

—«Καλά θὰ ἀρχίσουμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν βάσιν καὶ θὰ προχωρήσουμε σιγὰ-σιγά.

Καὶ μὲ ἀτελείωτη ὑπομονὴ ἄρχισε νὰ τὴν διδάσκῃ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐργασίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα; Ὅταν ἄφῆκε τὴν πέννα του καὶ ἔτρεξε καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς πατρίδος του, εἰμπόρεσε νὰ ἀφήσῃ τὴν ἐργασίαν του εἰς τὰ χέρια τῆς νεαρᾶς ἐκείνης ὑπαλλήλου του, χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως καμμίαν ἀνησυχίαν. Καὶ ἐκείνη τὴν διεξάνει καὶ σήμερον ἀκόμη μὲ παραδειγματικὴν ἀκρίβειαν. Ἡ σύζυγός του παίρνει τακτικὰ τὰ κέρδη της, καὶ ἀντιλαμβάνεται πολὺ καλὰ ἐκείνος ὅτι θὰ ἔχῃ ἄξιον καὶ δραστήριον συνεργάτην, ὅταν μετὰ τὸ πέ-

ρας τοῦ πολέμου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπεκτείνῃ εἰς εὐρυτέραν ἀκτῖνα τὴν ἐργασίαν του.

Εἶνε περιττὸν νὰ ἀναπτύξωμεν τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας αὐτῆς, διότι εἶνε καταφανέστατος.

«Ἄ, χοῦ! Φωνάζει ὅμως ὁ εὐσυνειητος ἐνστασίας τῆς προόδου, «Ἐλησιονήσατε τὶς μυτο - πουδραρισμένες ἀδελφές της; Καὶ τὶ θὰ πῆτε γιὰ τὶς πεταλοῦδες ἐκείνες ποῦ δὲν ἔχουν συναίσθημα τῆς τιμῆς, ποῦ κατασπαταλοῦν τὸν χρόνον τῶν προϊσταμένων των μὲ ἀτέλειωτα λόγια τοῦ ἄρος;»

Ἡ ἀπάντησις εἰς αὐτὸν εἶνε: Ποιὸς εἶνε ὁ ἐργοδότης των;

Καὶ ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὸ ζήτημα τοῦ φύλου. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται ἕνα εἶδος δυσκολίας ποῦ παρουσιάζεται ἐκεῖ ποῦ ἐργάζονται γυναῖκες καὶ ἄνδρες μαζί. Ἀλλὰ ἡ δυσκολία αὐτὴ δὲν εἶνε ἀνυπέρβλητος. Ἔχομεν ἤδη δείγματα πλατωνικῆς—ἀληθινὰ πλατωνικῆς—φιλίας ποῦ θὰ ἐξέπληττεν μὲ τὸ παραπάνω τοὺς καϋμένους παπποῦδες μας. Θεὸς φυλάξοι νὰ θέσωμεν ὑπ' ἀπαγόρευσιν τὸν Ἔρωτα, ἀλλὰ εἶνε βέβαιον ὅτι τὸ σημερινὸν σύστημα τῶν νεανίδων ποῦ περιφρονοῦν τὰς προστατευτικὰς συνοδείας καὶ ἄλλας παρομοίας συνθήκας τῆς κοινωνικῆς των ζωῆς, ἀντὶ νὰ ὑποθάλπῃ ἀνόητα τολμήματα ἐκ μέρους των, τοὐναντίον συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀποσκορακίζῃ τὰς ἀνοήτους αἰσθηματικότητας, διὰ τῆς ἐνισχύσεως ἑνὸς γνησίου αἰσθήματος συναδελφότητος καὶ συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Ἂν μπορούσαμε μάλιστα νὰ προχωρήσουμε ἀκόμη ἕνα βῆμα, καὶ νὰ ἐπιμείνουμε ἐπὶ τῆς συν-ἐκπαιδεύσεως τῆς αὐριανῆς γενεᾶς, ἀφίνοντας τὰ ἀγόρια μας καὶ τὰ κορίτσια μας νὰ ἀναπτυχθοῦν μαζὶ μέσα εἰς ἕνα ὑγιεινὸν συναγωνισμὸν καὶ συντροφιάν, τότε δὲν θὰ ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε τίποτε, ὅταν τὰ παιδιά μας ἔλθουν εἰς ὥριμον ἡλικίαν.

Ἐκεῖνοι ποῦ ἀμφιβάλλουν γιὰ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου αὐτοῦ ἂς λάβουν ὑπ' ὄψιν των τὴν ἀκόλουθον ἀληθινὴν ἱστορίαν·

Κάποια Ἀμερικανὶς ἐσημείωσε μίαν ἀρχετὴν ἐπιτυχίαν, ὡς δημοσιογράφος. Ἦτο νέα καὶ σχετικῶς ὄπειρη καὶ ἀντελαμβάνετο πολὺ καλὰ ὅτι μόλις εἶχεν ἀναβῆ τὰ πρῶτα ὀλίγα σκαλοπάτια τῆς ἐπιτυχίας.

Φαντασθῆτε λοιπὸν τὴν ἔκπληξίν της, ὅταν μίαν ἡμέραν τὴν προσεκάλεσεν ὁ Λιευθυντὴς ἑνὸς μεγάλου ἐκδοτικοῦ οἴκου καὶ τῆς προσέφερε μίαν ὑπεύθυνον, δύσκολον καὶ καλο-πληρωμένην θέσιν. Τὸ ὄνομα τοῦ Διευθυντοῦ ἦτο κοινότατον χωρὶς καμμίαν ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα—τὸ πρόσωπό του ὅμως τῆς ἦτο ἀορίστως πως γνωστόν. Ὅταν ἦλθαν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐργασίας, τὸν ἠρώτησεν ἐκείνη μὲ περιέργειαν:

—Εἰπέτε μου, σᾶς παρακαλῶ, ποῦ μὲ γνωρίζετε, καὶ γιατὶ μοῦ ἔπροσφέρατε αὐτὴν τὴν ἐργασίαν; Ξεύρετε πολὺ καλὰ πῶς δὲν ἔχω καὶ μεγάλην πεῖραν.

Ἐκεῖνος ἐχαμογέλασεν: «Ἀληθινὰ ἐλησμονήσατε; Δὲν εἴμεθα εἰς τὸ σχολεῖο μαζὶ καὶ σεῖς πάντοτε μὲ προπερνούσατε εἰς τὴν τάξιν; Ἄ! Γνωρίζω ἀρκετὰ καλὰ—εἰς βάρος μου—τὶ ἀξίζετε. Ἀπὸ τότε ἐγὼ ἐπρόβλεπα τὶ θὰ ἐγίνεσθε μίαν ἡμέραν καὶ ποτέ μου δὲν ἔπαυσα νὰ σᾶς παρακολουθῶ χωρὶς ὅμως σεῖς νὰ τὸ ξεύρετε.»

Ὁρίστε λοιπόν: αὐτὸ εἶνε τὸ πνεῦμα ποῦ δημιουργεῖ ἡ συνεκπαίδευσις.

Ἡ ἀληθινὴ αἰτία τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἀνδρῶν κατὰ τῶν γυναικῶν ποῦ ἐργάζονται εἶνε ριζωμένη μόνον εἰς τὸν φόβον πρὸς τὸν συναγωνισμόν των. Δὲν γνωρίζουν. ὅμως καλὰ—καλὰ ἐναντίον ποίου ἀντιπάλου ἔχουν νὰ κάμουν.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) ΝΑΝΩ ΡΟΝΤΑΚΗ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΑ ΦΥΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ ΖΩΑ

ΥΠΟ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΗΕΜΝ

(Συνέχεια)

Πρόλογος ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΥΛΑ

Τὸ ἔργον τοῦ κ. Μηλιαράκη. — Τὸ ζήτημα τῆς Βοτ. Ὀνοματολογίας. — Σαγκάμπελ. — Κρίνος..

*Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἦτο παρ' ἡμῖν ἡ κατάστασις τῆς Βοτανικῆς ἐπιστήμης, καὶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς συστηματοποιήσεως καὶ χρησιμότητος ἠσχολοῦν το οἱ ἐν Ἑλλάδι Βοτανικοὶ μέχρι τῆς ἐμφανίσεως ἀνδρὸς περιποιοῦντος τιμὴν τῇ Ἑλλ. ἐπιστήμῃ, τοῦ κ. Μηλιαράκη, ὅστις, διαδεχθεὶς τὸν μακ. Ὀρφανίδην τῷ 1883 εἰς τὴν ἕδραν τῆς Βοτανικῆς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, εἰργάσθη ἀόκνως ἀπὸ 40ετίας καὶ ἤνοιξε νέους ὁρίζοντας ἐν τῇ Ἑλλ. ἐπιστήμῃ δοὺς τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ κατεύθυνσιν. Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι τὸ μέσον τῆς κτήσεως στοιχείων ὧν γνώσεων καὶ χρησιμοτήτων, αἵτινες καταλονοῦσι μὲν τὸ πνεῦμα, ἐκθηλύνουσι δὲ τὸ σῶμα, ἔχει ὑψηλοτέραν καὶ θειοτέραν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν, νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἐκδηλουμένης ζωῆς, καὶ νὰ ὁρίσῃ πρὸς ποῖον αὖτη τέλος κατευθύνεται, ἔκτινων δὲ μόνον ἀφορμωμένη δεδομένων διὰ μεγάλο φυσῆς ἐποπτείας καταλήγει εἰς θετικὰ καὶ ὡρισμένα περὶ τοῦ παντὸς συμπεράσματα. Ἡ σχολὴ τοῦ Λινναίου διὰ τῆς ξηρᾶς μεθόδου ἀποβλέπουσα μόνον εἰς τὴν συστηματοποίησιν τῶν ὑπαρχόντων φυτῶν καὶ τὴν ἀνακάλυψιν νέων, ἐξήντλει τὸ πνεῦμα τῶν μαθητῶν αὐτῆς διὰ τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ κατεδίβαζε τὴν ἐπιστήμην εἰς βιοτεχνίαν. Ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐππέλθῃ ἡ ἀντίδρασις. Ἤδη ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεως τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ὁ Ἰταλὸς Μπαλπίτζε καὶ ὁ Ἄγγλος Γκρὼβ τῇ βοηθείᾳ τοῦ μικροσκοπίου ἀνέτεμον τὰ φυτὰ καὶ ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν τῶν Βοτανολόγων ἀπὸ τῆς στενῆς ἐννοίας τῆς συστηματοποιήσεως ἐπὶ τὸν βίον τῶν φυτῶν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναπτύξεως. Ἔκτοτε ἡ κυτταρολογία ἀπετέλεσε τὸ στερρὸν κρηπίδωμα, ἐφ' οὗ ἔμελλε νὰ στηριχθῇ τὸ καλλιτρεπὲς οἰκοδόμημα τῆς νέας ἐπιστήμης, καὶ ἡ Βοτανικὴ ἀπὸ τοῦδε λαμβάνει τὴν ἑαυτῆς αὐτοτέλειαν ὡς βιολογικὴ ἐπιστήμη ἀποχωριζομένη τῆς Ἰατρικῆς, ἢ ὡς θεραπαινὶς τέως ὑπηρέτει. Καὶ ἡ φυσιολογία δὲ τῶν φυτῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἥτις κατέρριψε τὴν παλαιὰν τοῦ Ἀριστοτέλους θεωρίαν, ὅτι τὸ φυτὸν τρέφεται ἐκ τῆς γῆς μόνον. Μετὰ ταῦτα ὁ Χοφμαϊστερ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος παρακολουθήσας ἐν τοῖς κυττάροις τὴν ἐμβρυογονίαν τῶν φυτῶν, ἀνέτρεψε τὸ φυσικὸν σύστημα τῆς διαιρέσεως αὐτῶν, καὶ ἐγένετο ὁ ἱδρυτὴς τῆς γενετησίου Μορφολογίας, ὅθεν ἐπήγασεν ἡ θεωρία τῆς καταγωγῆς, ἐπὶ δὲ ταύτης ἐστηρίχθη ἡ ἐπιστημονικὴ Συστηματικὴ καὶ ἡ Παλαιοντολογία. Τελευταῖον Σὰχς βαθύτερον ἐγκύψας εἰς τὸ ζήτημα τῆς θρέψεως καὶ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως τοῦ φυτοῦ ἐξήρτησε ταύτην ἐκ τῶν «φυραμάτων» ἐνεργούντων διὰ τῶν «ἐρεθισμῶν» καὶ ἵδρυσε τὴν «αἰτιατὴν Μορφολογίαν». Τούτων τῶν καινῶν δαιμονίων ἐφιλοτιμήθη νὰ γείνῃ παρ' ἡμῖν εἰσηγητὴς ὁ κ. Σ. Μηλιαράκης, καὶ νὰ προσανατολίσῃ τοὺς σπουδαστὰς αὐτοῦ ὡς καὶ τὸν διανοούμενον κόσμον πρὸς τὴν νέαν ταύτην τῆς ἐπιστήμης χαραυγὴν· εἰργάσθη δὲ πρὸς τοῦτο ἀνενδότως καὶ ἀπροήτως, διὰ πολυπληθῶν δημοσιεύσεων ἀναφερομένων εἰς τὸν κύκλον πάσης φυσικῆς ἐπιστήμης ἐκτεινομένης ἐνίοτε καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἰδίως πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Δερβινικῆς θεωρίας. Τὰς νέας ταύτας ἀπόψεις τῆς ἐπιστήμης συστηματικῶς ἀπεκρυσταλλωσεν ἐν τῷ «Ἐγχειριδίῳ Βοτανικῆς» βιβλίῳ ἀνταποκρινομένῳ πρὸς τὰς σημερινὰς τῆς ἐπιστήμης ἀξιώσεις πλήρως. Προσεπάθησε δὲ ἐν αὐτῷ νὰ ἐγκαταspείρῃ καὶ τὰ καινὰ διδάγματα τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Σὰχς, καίτοι δύσπεπτα διὰ τὸν στόμαχον τῶν Ἑλλήνων· ὡς π. χ οἱ ἀφορισμοὶ ἐκεῖνοι δι' ὧν ἡ λέξις ψυχὴ ἀντικαθίσταται διὰ τῆς «ἐπιστήμης τῶν ἐρεθιστικῶν φαινομένων», ἐξοστρακίζεται δὲ ἡ «ζωϊκὴ δύναμις» καὶ ἡ «ἄϋλος δύναμις» ἐκ τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου, καὶ ἀντὶ τούτων εἰσάγεται ἡ «παγκόσμιος νόμος τῆς διατηρήσεως τῶν δυνάμεων». Ἐγὼ τοὐλάχιστον οὐδὲν ἕτερον ἐν τοῖς τοιούτοις διδάγμασι παρατηρῶ, εἰ μὴ διαφορὰν ἐκφράσεων, τὸ πρόβλημα μένει ἀνεξήγητον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, πόθεν ἡ «δύναμις» καὶ ὁ «νόμος» οὗτος ἔχει τὴν ἀρχήν; Καὶ δὲν περιωρίσθη μέχρις ἐνταῦθα ὁ σοφὸς φυσιοδίφης, ἀλλ' ἐν τῷ ὑπερβάλλοντι ζήλῳ, ὅπως ἐντοπίσῃ τελείως τὰς νέας θεωρίας, καὶ προσανατολίσῃ τοὺς ἀντιχείς ἀπογόνους πρὸς τὰς ἐκλάμψεις τοῦ ἡλίου τῆς δύσεως, ἔφερεν εἰς φῶς τὸ «Περὶ τῶν ἡμετέρων γεναρχῶν» βιβλιάριον αὐτοῦ, ρηξικελεύθως ἀποφανθείς, «ὅτι οἱ τοιοῦτοι εἶναι οἱ πίθηκοι». Καὶ ὅμως οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, οἵτινες ἐδέχοντο τὰς ἐκλάμψεις ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἐξηκόντιζον διαπύρους τοὺς μύδρους τῆς σοφίας αὐτῶν, ἀνὰ τὰ πέραται τῆς οἰκουμένης, ἐκήρυττον ὅτι κατήγοντο «ἐκ Διός», πλήρης δὲ εἶναι ἡ μυθολογία αὐτῶν «διογενῶν καὶ ἡμιθέων», ὁ δὲ Ἡσίοδος ὅστις διέσωσεν ἡμῖν τὴν Θεογονίαν καὶ γενεαλογίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οὕτωσὶ ἀποφαίνεται περὶ τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἐν τῷ ποιήματι. Ἔργα καὶ Ἡμέραι·

Χρύσεον μὲν πρῶτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων ἀθάνατοι ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν,
ὡς τε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀιζύος.....

*ὁ δὲ θεῖος Πλάτων ἀπέδειξε τὴν ὕπαρξιν καὶ πνευματικοῦ κόσμου, ὅθεν κατήγαγε τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἰς ὃν αὖθις μετὰ θάνατον ἀνάγει. Τὶ θαυμασίαν ὄντως πρόοδον ἐποιήσατο ἡ ἐπιστήμη μετὰ πάροδον 3000 ἐτῶν κατορθώσασα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νὰ καταβιβάσῃ εἰς τὴν γῆν τὸν ἄνθρωπον, καὶ νὰ κατατάξῃ αὐτὸν ἐν τοῖς τετραπόδοις. Ἀλλὰ τοιαῦται θεωρίαι παρ' ἡμῖν μόνον εὐθυμίαν προκαλοῦσαι διαρκοῦσι ὅσον τὰ σύννεφα τοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ. Ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ φίλος καθηγητὴς διότι ἀνεπαισθήτως εἰσῆλθον εἰς ξένον ἔδαφος· πέποιθα ὅτι θὰ φανῇ πρὸς ἐμὲ ἐπιεικής, αὐτὸς ὅστις οὐδεμίαν ἀφίησιν εὐκαιρίαν, εἴτε περὶ «γενετησίου μεθόδου» καὶ τῆς «θεωρίας τῆς ἐξελίξεως», εἴτε περὶ «ἀντιρροπίας τῶν ὀργάνων», εἴτε περὶ τῆς «φυσιολογίας τῶν φυτῶν» πραγματευόμενος, νὰ μὴ συναγάγῃ ἐκ τούτων ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς· ἐσχάτως δὲ καὶ ὁλόκληρον τὸ τεῦχος τοῦ «Βιολογικοῦ ἐρανιστοῦ» διέθηκεν πρὸς δημοσίευσιν τῆς «περὶ γενέσεώς τῆς ψυχῆς» πραγματείαν τοῦ Φρὶτς Σοὺλτσε προκαλῶν εἰς ἀγῶνα πάντα ψυχολάτρην. Ἀλλ' ἡ ἐκ τοιούτων καινῶν δαιμονίων βλάβη, καίτοι οὐ σμικρά, παρέχει ἐξ ἄλλου ἔδαφος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν παρ' ἡμῖν κίνησιν, ὃν σκοπόν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, προετίθετο ἐν τῷ βίῳ ὁ κ. Μηλιαράκης, ἀμιλλώμενος, ἵνα ἐγκαινιάσῃ ἐνταῦθα ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Δημοκρίτου καὶ Ἀριστοτέλους τὴν περὶ τὰ φυσικὰ ἔρευναν, καὶ τρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν νέων πρὸς θετικὰς σπουδάς. Ὑπάρχει ὅμως ἕτερον κεφάλαιον τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ, τὸ ζήτημα τῆς Ὀνοματολογίας τῶν φυτῶν, ἐν ᾧ οὗτος διδάκτωρ ὢν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ποιούμενος εὐχερῆ χρῆσιν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οὐ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ συνεισφέρῃ μιμούμενος τοὺς προκατόχους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ σφοδρότητος ἀντεπάχθη κατὰ παντὸς ἐργαζομένου, ἐξαντλήσας ἐν τούτῳ καὶ πνεῦμα καὶ χρόνον, ὃν ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ πρὸς οἰκοδομὴν, αὐτὸς ὅστις ὁσάκις ἠθέλησε νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἁπλασε καὶ ὅρους λίαν ἐπιτυχεῖς καὶ γλῶσσαν διεμόρφωσε ἀριστοτεχνικὴν, αὐτὸς «εἶνε ἁρμόδιος πρὸς ὀνοματοθεσίαν ὁτὰ πράγματα ἐννοῶν».

*Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ Λινναῖος καὶ οἱ μετ' αὐτὸν Εὐρωπαῖοι Βοτανικοὶ βαπτίζοντες τὰ φυτὰ δι' Ἑλληνικῶν ὀνομάτων οὐδόλως προσεῖχον εἰς τὴν ταυτότητα τῶν προσδιοριζομένων φυτῶν, ἀλλ' ἐλάμβανον ἐκ τοῦ Θεοφράστου ἢ Διοσκουρίδου αὐθαιρέτως τὰ ὀνόματα· οὕτω π. χ. τὸ γένος τῶν ἰτεῶν ὠνομάσθη διὰ τοῦ Λατινικοῦ ὀνόματος Σάλιξ τὸ δὲ Ἑλλην. ὄνομα ἰτέα ἀπεδόθη εἰς φυτόν τι τῆς Βιργινίας ἄσχετον πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν ἰτέας. Ἡ Ἑλλ. δάφνη ὠνομάσθη Λάουρους τὸ δὲ ἑλλ.ὄνομα ἐχρησίμευσε πρὸς ὀνομασίαν γένους τινὸς τῶν Θυμελαιωδῶν (κν. χαμολιὰ, χολοκούκκιγ καὶ οὕτω καθεξῆς, ὥστε ὡς ἐκ τῆς συγχύσεως ἥτις ἐν μεγάλῃ κλίμακι ἐπῆλθεν, Ἕλλην Βοτανικὸς ὁ θέλων νὰ ὀνομάσῃ φυτόν τι διὰ τοῦ Ἑλλ. ὀνόματος εὑρίσκεται πρὸ δυσχερειῶν ἀνυπερβλήτων. Ὁ κ. Μηλιαράκης, ἐπιχειρήσας κατ' ἀρχὰς τὴν ἐξελλήνισιν τῶν τοιούτων ὀνομάτων ἀνέκρουσεν ἔπειτα πρύμναν, ἀφοῦ οὐδαμόθεν προσῆλθεν ἀρωγὴ αὐτῷ ἐκ τῶν φιλολόγων, πρὸς οὓς ἀπετάθη, καὶ ἀναφανδὸν ἐκηρύχθη

ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν Λατ. ὀνομάτων, ἅτινα ἐκδικοποίησεν ἤδη ἐν τῇ Βοτανικῇ αὐτοῦ οὕτω π. χ. ἡ κομαρέα ὠνομάσθη ἄρβουτον, ὁ σχοῖνος ἰσοῦγκος, τὸ σκόροδον ἄλλιον, ὁ βολβὸς Βελλεβαλίας, ἡ λεύκη Βετούλη, ἡ κλήθρα ἄλνος, ἡ πτελέα οὔλμος, τὸ λάπαθον ροΐμηξ, τὸ ἄνηθον Ροδολφία, τὸ γλυκάνισον πιμπινέλλη, ἡ κερασέα προΐμνη, ἡ ἀπιδέα πύρος, ὁ ἐρέβινθος κίκερ, ἡ ραδιὰ πουτκίη, ἡ λυγαρέα βίτεξ, ἡ κολοκύνθη κονκουβίτα κτλ. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ὅτι πάντα σχεδὸν τὰ ἑλληνικὰ ἀρχαῖα ὀνόματα τῶν φυτῶν κατὰ τὰ 9)10σὸν ζονται εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, ἀντὶ δὲ τούτων παρελήφθησαν ἐν τοῖς διδακτικοῖς βιβλίοις τὰ ξένα, οὕτω δὲ μανθάνουσιν οἱ δυστυχεῖς ἡμῶν νέοι τὰ γνώστὰ διὰ τῶν ἀγνώστων. Δικαίως ἐξηγέρθησαν κατὰ τῆς τοιαύτης καινοτομίας καὶ τοῦ μαλλιαρισμοῦ τῆς Βοταν. γλώσσης, οἱ παρ' ἡμῖν Βοτανικοὶ ἰδικολουθοῦντες τοῖς ἴχνεσι τῶν προκατόχων αὐτῶν, δηλ. τοῦ Ὀρφανίδου καὶ τοῦ Χελδράϊχ οὗτινες συνεισέφερον τὰ μέγιστα ἐργασθέντες μετ' ἀπαραμίλλου ζήλου πρὸς δημιουργίαν Βοταν. ὅρων καὶ ἐξελλήνιστιν τῶν ὀνομάτων τῶν φυτῶν. Ἡ ἀμάθειά καὶ ἡ αὐθαιρεσία ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡδήγησε τοὺς Εὐρωπαίους Βοτανικοὺς εἰς τὴν ὀνομασίαν τῶν φυτῶν, πρέπει νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸ τοῦ ὀρθοῦ μήπως τὸ σύστημα τοῦ Λιννᾶου καθόλου καὶ ἐν τοῖς μέρεσι διετηρήθη ἀνέπαφον μέχρι σήμερον, ὁποία ποικιλία καὶ διαφορὰ ὀνομασιῶν ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς διαφόροις μετὰ τὸν Λιννᾶον Βοτανικοῖς. Τοιούτων οὕτως ἐχόντων δὲν βλέπω τὸν λόγον εἰς τί θὰ προσβάλλωμεν τὸ ὁμοούσιον, ἐὰν μετονομάσωμέν τινα φυτά, (καὶ τοιαῦτα εὐ εὐτυχῶς δὲν εἶνε πολλά), δι' Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, τιθεμένων ἐν παρενθέσει καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Λιννᾶου; Καὶ πρὸς τοῦτο ὁ θησαυρὸς τῆς Ἑλλην. γλώσσης εἶνε ἀνεξάντλητος, ὡς κανόνα δὲ δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἀρχαίους Βοτανικούς, οἵτινες π. χ. πρὸς ὀνομασίαν τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ αὐτοῦ γένους ἐχρῶντο πάντοτε τῇ ρίζῃ τοῦ γένους, οὕτω τὴν Νταφνὲ τοῦ Λιννᾶου ὁ Διοσκουρίδης ὀνομάζει Δαφνοειδὲς ἢ προέτασσον τὸ ἐπίθετον ἄγριος ἐν συνθέσει ἢ συντάξει· ἀγριελαία καὶ ἀγρία μηλέα, ἢ ἄλλην δηλωτικὴν λέξιν, ὡς ἱπποσέλινον, πετροσέλινον κτλ., οὐδέποτε ὅμως ἀπεμακρύνοντο τῆς ὀνομασίας τοῦ γένους· πόσον παιδαγωγικὸν εἶνε τὸ τοιοῦτον.

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ὀνοματολογίας τῶν φυτῶν δὲν θέλω νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον, διότι ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ πράγματα πᾶσα περὶ τούτου συζήτησις σύγχυσις μᾶλλον ἐπιφέρει. Τοῦτο μόνον λέγω, ὅτι τὰ ξένα εἶναι πάντοτε ἔνδειξις ἀμαθείας καὶ δουλείας, καὶ ἐφ' ὅσον ἀναπτυσσόμεθα καὶ γινόμεθα ἐλεύθεροι ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ταῦτα θέον νὰ ἐξοστρακίζωνται· καὶ ἐνταῦθα φρονῶ, ὅτι αἱ δυσχέρειαι προέρχονται ἐξ ἀμαθείας· ἐὰν δὲ ὁ χρόνος τῶν λογομαχιῶν ἀμφιρρέει εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, δὲν θὰ ἐκάλυπτε πλέον σκότος τὸ ζήτημα τοῦτο, ἡ ἀλήθεια θὰ ἔλαμπε φῶς, τὸ δὲ φῶς διαλύει τὸ σκότος. Ἀπὸ τοῦ Θεοφράστου μέχρι σήμερον εἶναι τερασ͂τία ἡ ἀπόστασις· ὅπως δὲ ζητήσῃ δι' ἑνὸς ἅλματος νὰ φθάσῃ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο σημεῖον, βεβαίως θὰ κατασυντριβῇ· ἄρα ἀνάγκη νὰ διανύσῃ τὴν ὁδὸν ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ γνωρίσῃ ταύς ῥοδοσμαντῆρας. Ταῦτα λέγων ἐννοῶ, ὅτι πρὸ παντὸς πρέπει νὰ συνταχθῇ τὸ ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Βοτανικῆς, ἐν ᾧ ἕκαστον φυτὸν μετὰ τῶν συνωνύμων αὐτοῦ, αἱ περιγραφαὶ καὶ παραδόσεις αὐτοῦ κ. τ. λ., θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν αὐστηρὰν κριτικὴν τοῦ Βοτανικοῦ, καὶ τότε αὐτὸς δικαιοῦται μετὰ κύρους καὶ αὐθεντίας νὰ εἴπῃ τὸ δυνατὸν ἢ ἀδύνατον τῆς μεταφράσεως τῶν Λατινικῶν ὅρων δι' ἑλληνικῶν ὀνομάτων.

Τὸ ἔργον τοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν φυτῶν οὐδόλως ἀνήκει εἰς τὸν φιλόλογον, ταῦτο ἀπαιτεῖ καὶ τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ πράγματος· αὐτὸς καθῆκον ἔχει νὰ προσαγάγῃ εἰς φῶς τὴν πληθὺν τῶν ὀνομάτων μετὰ τῶν συνωνύμων αὐτῶν, προσπαθῶν νὰ ἀναφέρῃ πρὸς ἀναγνώρισιν καὶ συγχρόνους περιγραφὰς ἑκάστου φυτοῦ.

Τοιοῦτον τι ἐν μέρει ἐπεχείρησεν ὁ Λαγκάμπελ ἐν τῷ συγγράμματι «Βοτανικὰ ὀνόματα» 1860. Ἀλλ' οὗτος εἶχεν ὑπ' ὄψει μόνον τοὺς ἐκδοθέντας συγγραφεῖς, οὐδὲν δὲ Βοτανικὸν γλωσσάριον συνεβουλεύθη, οὔτε Ἰατροσοφία εἶχεν ὑπ' ὄψιν· ἐπομένως καὶ οὗτος ἠθέλησε νὰ κάμῃ ἅλματα· ἀλλὰ καὶ ἡ μέθοδος αὐτοῦ δὲν εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη διότι συσσωρεύων ὀνόματα μετὰ καὶ τῶν τυπογραφικῶν ψαλμάτων, ὡς ὑποσημείωσις πρὸ κρότων συνώνυμα· κίκις, οἰκις· ξυλοκέρατον, συνῶν, κερασία, καὶ ἄλλα τερατωδέστερα· μίγδην φύρδην, ἄνευ ἀκριβοῦς παραπομπῆς, οὐδὲ ἄλλης τινὸς ἐξηγήσεως μᾶλλον ἐπισκοτίζει τὸ ζήτημα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν εἰς τίνα ἐποχὴν ἀναφέρεται ἕκαστον συνώνυμον, καὶ ἅμα νὰ εὕρωμεν καὶ τὴν σύγχρονον περιγραφὴν τοῦ φυτοῦ, ἵνα καταστήσωμεν δυνατὴν τὴν ἀναγνώρισιν, ἄλλως οὐδὲν ὠφελεῖ. Ἀσφαλῆ μέθοδον καὶ σπουδαῖα παραδείγματα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκτίθησιν ὁ μακ. Σταμάτιος Κρῖνος ἐν πραγματείᾳ. «Περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν φυτῶν δι' ἑλληνικῶν ὀνομάτων» δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ «Παρνασσῷ», (νομίζω, τοῦ ἔτους 1881, ἔπειτα ἐτυπώθη καὶ ἰδιαιτέρως), ἣν θερμῶς συνιστῶ πᾶσι τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένοις, διότι οὐ μόνον κατενόησεν οὕτω τὴν σπουδαιότητα τοῦ θέματος, ἀλλ' ἁπλοποιεῖ καὶ πολλὰς φαινομενικὰς δυσχερείας.

Ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ κεφαλαίῳ ἐγένετο τόση νοθεία καὶ παραποίησις ὅσον εἰς τὰ συνώνυμα, ἐντεῦθεν καὶ ἡ δεινὴ σύγχυσις, ὅθεν μεγίστη προσοχὴ ἀπαιτεῖται ἐνταῦθα. Παρὰ Λαγκάμπελ παρατίθενται ὡς συνώνυμα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ ὀνόματα ἀνήκοντα εἰς διαφορώτατα γένη οὕτω ἐπὶ πρὸ, ὡς συνώνυμα κατατάσσει τὰ μύρτια, ἐρείκη, θρίδαξ ἥμερος, ἀγριομαρούνιον· πιστάκια, καυκαλίς, ἅπερ μόνον ὡς ὁμοιώματα δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν· τὸ δὲ δεινότερον· ὅτι ταῦτα οὕτως λαμβάνει ἐκ τοῦ Διοσκουρίδου Ὀρειβασίου δηλ. ἐξ αὐθεντικῶν πηγῶν· τὸ τοιοῦτον πολὺ μὲ ἐβασάνισε, διότι καὶ ἐν τισι βοτανικοῖς γλωσσαρίοις εὗρον τὴν αὐτὴν σύγχυσιν· ἀκούσατε δὲ πῶς προῆλθεν· ὁ Γαληνὸς ἐν τῷ κεφαλαίῳ. «Περὶ ἀντεμβαλλομένων» ἔχει κατάλογον τῶν ὁμοδυνάμων φυτῶν, τοιοῦτων δηλ. ὥστε, ὁ ἰατρὸς ὅταν δὲν εὑρίσκῃ τὸ μὲν δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ αὐτὸ διὰ τοῦ δέ, καὶ λέγει π. χ. «ἀντὶ ἀβροτόνου, δρίγανον, ἀντὶ ἀγαλλόχου κενταύριον κ τ ν», ὁ ἀριθμὸς ἔπειτα τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς τοιούτοις καταλόγοις ηὐξάνετο, καὶ ἀπαντῶσιν εἰς ἕκαστον σχεδὸν ἰατρικὸν βιβλίον· μᾶλλ πολλάκις ἐν χειρογράφοις ἡ ἀρχή, ἐνθα ἐτίθετο ἅπαξ μόνον συνήθως τὸ «ἀντὶ» ἐξέπιπτε, καὶ τότε ταῦτα ἐξεμαθάνοντο ὡς συνώνυμα διὰ νεωτέρας χειρὸς εἰσήχθησαν καὶ εἰς τῶν μεγάλων ἰατρῶν τὰ κάλλιστα χειρόγραφα, καὶ οὕτω ταῦτα ἔπειτα ἐξετυπώθησαν. Ὁποῖος ἀγὼν ἀπαιτεῖται πρὸς

ἐκκαθάρισιν τῶν τοιούτων παρεμβολίμων. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἔχομεν τὸ σωσίβιον· τὰ «Βοτανικὰ γλωσσάρια» «περὶ ἀντεμβαλλομένων· χρὴ ἄρα θαρρεῖν, παχ ἄριον ἔσετ' ἄμεινον· οὐδὲν ἀδυνατεῖ τῷ θέλοντι.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ φρονοῦντες ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦδε τοῦ συγγράμματος ἄπλειον ῥίπει φῶς καὶ ἐπὶ τῶν συνωνύμων τῶν φυτῶν θαρροῦντως προβαίνομεν εἰς τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ διότι οὗτος συνενῶν τὴν ἰδιότητα διαπρεποῦς γλωσσολόγου καὶ ἐρασιτέχνου Βοτανικοῦ ἐξετάζει οὐ μόνον τὴν ἱστορίαν καὶ προέλευσιν ἑκάστου φυτοῦ καὶ ζώου, ἀλλὰ καὶ τὴν καταγωγὴν καὶ σημασίαν τοῦ ὀνόματος, συγκρίνων αὐτὸ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων γλωσσῶν· ἐκ τούτων δὲ ἐξάγει σπουδαῖα συμπεράσματα περὶ πάντων τῶν συναφῶν πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων ζητημάτων, ἅτινα ἐπέδρασαν σπουδαίως ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς πορείας τοῦ κόσμου ἐν γένει, καὶ ταῦτα πάντα διὰ πραγματεύεται μετὰ γερμανικῆς λεπτολογίας καὶ ἀκριβορρημοσύνης, ἔχων βαθυτάτην γνῶσιν τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐθνολογίας, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς εὐχερείας μεταχειριζόμενος τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως, παρακολουθεῖ δὲ τὸν φυτὸν αὐτοῦ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ παρέχει σπουδαιοτάτας εἰδήσεις περὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς αὐτὸ ἐν σχέσει πρὸς τὴν κατάσασιν τῆς χώρας, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ὁ συγγραφεὺς συνοδεύει τὸν κείμενον καὶ διὰ πολλῶν καὶ σπουδαίων σημειώσεων, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀναφέρονται εἰς τὴν γλωσσολογίαν.

Θὰ θεωρήσω ἐμαυτὸν λίαν εὐτυχῆ, ἐὰν ἤθελον κατορθώσῃ διὰ τῆς μεταφράσεως ταύτης ὑπεκκαύσω τὴν φιλοτιμίαν τῶν παρ' ἡμῖν νέων ἐπιστημόνων πρὸς σπουδὴν καὶ θεραπείαν τῆς Βοτ. ἐπιστήμης, ἧς τὰς πρώτας ἕδρασας βάσεις ἐν τῷ κλινῷ τῷδε τῆς Παλλάδος ἄστει ἔθηκαν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Θεόφραστος καὶ ἐξήγγειλαν τοὺς πρώτους ὅρους καὶ τὰς ὀνομασίας αὐτῆς. Τὸ τοιοῦτον δὰ ἦτο καὶ ἐλάχιστος φόρος εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς μεγάλους ἐπιστήμονας τῆς πατρίδος. Εἶναι καιρὸς πλέον καὶ οἱ παρ' ἡμῖν φιλολογοῦντες νὰ χειραφετηθῶσιν ὀλίγον ἀπὸ τοῦ σχολαστικισμοῦ, καὶ νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῶν στενῶν τῆς γραμματικῆς ὁρίων ἡ φιλολογία δὲν εἶναι μόνον γραμματικὴ ἐπιστήμη, εἶναι «γνῶσις παντὸς ἐγνωσμένου», κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Βόλφ, εἶνε ἡ ἐγκυκλοπαιδεία τῶν ἐπιστημῶν καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐκάστη ἐπιστήμῃ ὁ φιλόλογος κέκληται νὰ διδάξῃ τὴν ἱστορίαν καὶ νὰ προσφέρῃ τὰ μέσα καὶ ὑλικὰς εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ οἰκοδομήματος. Μάτην ἐπὶ 100 ἤδη ἔτη ἀναμένουσι παρ' ἡμῖν τὴν ἐπικορίαν τοῦ φιλολόγου, ἡ νομικὴ καὶ ἡ ἰατρική, αἱ φυσικαὶ βιολογικαὶ καὶ πρακτικαὶ ἐπιστήμαι πρὸς δημιουργίαν καὶ διαμόρφωσιν γλώσσης ἐπιστημονικῆς οὐδεὶς, πλὴν τῶν πρώτων καθηγητῶν τοῦ Ὀθωνείου Πανεπιστημίου, οὓς ἀδήριτος ἀνάγκη ἐκίνησεν, ἠσχολήθη ἐπὶ τοιούτων θεμάτων καὶ ὅμως ἐξ ἄλλου πάντες ἀγανακτοῦμεν καὶ διαρρηγνύομεν τὰ ἱμάτια διὰ τὴν ἀνεγειρομένην ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ἐπιστημῶν τούτων γλωσσικὴν συργοποιΐαν τοῦ Βαβὲλ. Ἰδοὺ ἐπὶ λέξει τί γράφει ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἷς, ὅστις μεγάλως ἠρέθισε τὰ νεῦρα ἡμῶν τῶν γλωσσαμυντόρων, ὁ κ. Μηλιαράκης· «ἁπλῶς καὶ μόνον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὠθούμενος ὑπεφείκνυον τοῖς ἐξ ἐπαγγέλματος φιλολόγοις πεδίον φιλολογικὸν ἄγνωστον αὐτοῖς καὶ ἐξὴ των δημοσίᾳ τὴν γνώμην αὐτῶν, «τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν ἀρωγὴν»· σήμερον μετὰ πάροδον εἴκοσιν ἐτῶν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ὁμολογήσω, ὅτι οὐδεμία οὐδαμόθεν προσῆλθε μοὶ ποτε ἀρωγή.....» (Προλεγ. τῆς δ΄ ἐκδ. τῆς Βοτανικῆς σ.ξ΄)

Ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ ἡ ἱστορικὴ ἐξερεύνησις καὶ ἡ σύνταξις ἱστορικοῦ λεξικοῦ ἑκάστης τῶν ἐπιστημῶν, ἐὰν θέλωμεν νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν γλωσσικὴν ἀτασθαλίαν, ἥτις παρατηρεῖται ἐν τοῖς νεωτέροις τῶν ἐπιστημῶν τούτων συγγράμμασιν, ἐὰν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμεν γλῶσσαν ἐθνικὴν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη παρ' ἡμῖν νὰ δημιουργήσωμεν, πρόκειται ἁπλῶς νὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ μεταγίσωμεν ἐκ τοῦ ἀνεξαντλήτου θησαυροῦ, τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. γλώσσης. Ἰδοὺ στάδιον δράσεως καὶ δάξης φιλολογικῆς ἰδοὺ πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν ἔδει νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν τῶν νέων οἱ κύριοι καθηγηταί, οἱ ἀγωνοθέται καὶ οἱ φιλόμουσοι Κρῖσοι τῆς χώρας ἡμῶν, ἐὰν θέλωσι νὰ εὐεργετήσωσι αὐτήν, ἐὰν θέλωσι νὰ καταβιβάσωσι τὴν θείαν ἐπιστήμην ἐκ τοῦ νεφελώματος ὀλίγων ἐγκεφάλων εἰς τοὺς πολλούς· ἐπιστήμη ἥτις δὲν ἐκφράζεται ἐν τῇ ἐθνικῇ γλώσσῃ, δὲν δύναται νὰ ἐγκλιματισθῇ ἐν τῇ χώρᾳ, δὲν δύναται νὰ διδάξῃ, εἰ μὴ λίαν περιωρισμένως καὶ ἀτελῶς, ἀκριβῶς ὅπως ἕκαστον φυτὸν δὲν εὐδοκιμεῖ, εἰ μὴ εἰς τὸν τόπον τῆς αὐτοφυοῦς βλαστήσεως.

Ἡ παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴ τοιούτων μελετημάτων θέλει μεταβάλει τὴν παρατηρουμένην ἄγνοιαν καὶ ἀδιαφορίαν πρὸς πᾶν ὅ,τι περιξ ἡμῶν ἐπιτελεῖται· ἡ καθημερινὴ ἐγκάθειρξις ἐν ταῖς κεκονιαμέναις βιβλιοθήκαις πλουτίζει μὲν τὰς γνώσεις, ἀλλὰ μαραίνει τὴν ζωηρότητα τοῦ πνεύματος· ὁ Ἰησοῦς προσέταξε, «καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ»· ἐγκύψωμεν εἰς τὸ σοφὸν καὶ μέγα βιβλίον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ «κάθε λέξις εἶναι ἓν ἄπειρον καὶ κάθε γράμμα εἰς κόσμος», ὡς ποιητικῷ τῷ τρόπῳ ἀπεφήνατο ὁ ἀείμνηστος Ὀρφανίδης· ἐν βλέμμα πρὸς θάλλουσαν γέροσσαν φύσιν, εἶναι ἱκανὸν νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἀνίαν καὶ μελαγχολίαν· ἐὰν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲν παρατηρεῖται ἡ ἐπάρατος ἕξις τῆς αὐτοχειρίας, ὁ λόγος εἶναι, διότι ἐκεῖνοι ἦσαν κατ' ἐξοχὴν φυσιολάτραι· ἐν ὑπαίθρῳ ἐφιλοσόφουν καὶ ἐδημηγόρουν, ἐν ὑπαίθρῳ προσηύχοντο καὶ ἐδίκαζον, ἐν ὑπαίθρῳ ἐθεῶντο καὶ διηγωνίζοντο εἰς δραματικοὺς ἀγῶνας, καὶ ἐν γένει τὰ πάντα ἐτέλουν ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ πλάστου. Ἡ θεωρία καὶ ἔρευνα τῆς φύσεως εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα βαθμὶς πρὸς γνῶσιν τοῦ θείου· ἡ ἀρχαία φιλοσοφία ἀπὸ τῆς ποιήσεως τοῦ Ὁμήρου, ἥτις κατὰ μέγα μέρος εἶναι περιγραφὴ καὶ θαυμασμὸς τῆς φύσεως, καὶ τῶν φυσιολόγων φιλοσόφων τῆς Ἰωνίας, ἀνῆλθεν ἐπὶ Πλάτωνος εἰς τὴν ὑψηλὴν ἰδεολογίαν, καὶ ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀκριβῆ περὶ Θεοῦ γνῶσιν καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Οἱ διαπρεπέστεροι φυσιοδίφαι τῶν νεωτέρων χρόνων ὁ Λιννᾶος, ὁ Βυφφών, ὁ Νεύτων, ὁ Κυβιέρος κ. ἄ. εἶναι οἱ μεγαλήτεροι εὐσεβεῖς τοῦ κόσμου· ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν γνῶσιν τῶν φαινομένων, ὅταν διὰ τοῦ μικροσκοπίου θαυμάσῃ τὴν ἄπειρον καὶ ἀριστοτεχνικὴν τῶν ὄντων ὑπόστασιν, ὅταν ἀνακαλύψῃ τοὺς αἰωνίους καὶ ἀπαρατρέπτους νόμους τοῦ σύμπαντος, τότε θὰ κατανοήσῃ τὴν παντοσοφίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Δημιουργοῦ καὶ θὰ ἀναφωνήσῃ

μετὰ τοῦ Προφητάνακτος.

«Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας».

Ἔγραφον ἐν ταῖς Φυλακαῖς Αἰγίνης ἡμέραν παραμονῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἔτους 1918.

ΕΥΛΟΓΙΟΣ ΚΟΥΡΥΛΑΣ

ΥΠΟΣΗΜ. Ὁ μακαρ. Κρίνος καθηγητὴς ὢν τῆς Φαρμακολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἀφῆκε σπουδαιοτάτην συλλογὴν Βοτανικῶν καὶ Φαρμακευτικῶν συγγραμμάτων παλαιῶν τε καὶ νέων, ἀνήκουσαν ἤδη εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ κ. Διαμαντόπουλον ἰδιοκτήτην τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν ἐν Ἀθήναις Φαρμακείου «ὁ Κρίνος», ὅστις πάνυ εὐγενῶς παρεχώρησέ μοι τὰ ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ Ἰατροσόφια πρὸς μελέτην. Εὐκταῖον θὰ ἦτο συλλογὴ τοιούτων σπανιωτάτων βιβλίων νὰ περιήρχετο εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, ἥτις παρουσιάζει σοβαρὰν ἔλλειψιν Βοτανικῶν συγγραμμάτων. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω πραγματείας ὁ Κρίνος ἐδημοσίευσε τὸ 1862 καὶ «περὶ σύρακος διατριβὴν φαρμακολογικὴν», ἐν ᾗ θαυμάζει τις τὴν μέθοδον καὶ πολυμάθειαν τοῦ ἀνδρός· καὶ εἶναι λυπηρόν, διότι οὐδὲν ἕτερον σύγγραμμα ἀφῆκεν· εὔχομαι εἰς τὸν φίλον μου, τὸν κ. Γ. Κρίνον, ἀνεψιὸν τοῦ μακαρίτου νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἕνα κοινωνικοπολιτικὸν καθεστὼς καὶ ἕνα παράλληλον ἐργατοοικονομικὸν κεθεστὼς τείνει νὰ δημιουργήσῃ στὴ πατρίδα μας μιὰ χαλάρωσιν, μίαν διατρέβλωσιν ἱκανὴν νὰ παραλύσῃ βραδύτερον καὶ τοὺς μᾶλλον βιωσίμους καὶ τοὺς ἰσχυροτέρους ἐμποροβιομηχανικοὺς ὀργανισμοὺς μας. Ὁ κίνδυνος εἶναι διπλοῦς.

Προέρχεται ἀπὸ μᾶς τοὺς ἰδίους, ἀπὸ τὴν ὁρμὴν ἡ ὁποία μᾶς ὠθεῖ εἰς τὰς πλέον περιέργους κοινωνικοπολιτικὰς ἀντιλήψεις καὶ ἀπὸ τὴν νέαν δημιουργίαν βιομηχανικῶν κέντρων καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν.

Ἡμεῖς ἐδῶ μὲ τὴν ὀργιαστικὴν παγκυριαρχίαν τῶν ἐργατικῶν Σωματείων, μὲ τὴν ἀχαλιναγώγητον αὐτῶν τάσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν παντὸς μέσου πιεστικοῦ κατὰ τοῦ κεφαλαίου, κατὰ τῆς ἐργασίας κατὰ τοῦ ἐμπορίου, κατὰ τῆς βιομηχανίας, συνωρεύομεν φραγμοὺς ἀνυπερβλήτους εἰς τὴν πρόοδον τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς πατρίδος μας.

Ἀντιθέτως οἱ νέοι λαοί, αἱ νέαι Κρατικαὶ Δημιουργίαι προσέρχονται εἰς τὴν παραγωγικὴν ζωὴν ἀπηλλαγμέναι τοῦ κυριωδεστέρου κινδύνου ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει, προσέρχονται χωρὶς τὸ τυραννικόν, τὸ ἰταμόν, τὸ ἀχαλιναγώγητον ἐργατικὸν ἡμερομίσθιον, χωρὶς τὰς ὑπερτιμημένας πρώτας ὕλας, χωρὶς τὰς καταπιεστικὰς ὀργανώσεις, χωρὶς τὸ μικρόβιον τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀλίγων καὶ ἐπὶ πλέον προσέρχονται πλεονεκτοῦσαι εἰς νεωτέρας ἐγκαταστάσεις, εἰς τελειοτέρας μηχανικὰς βελτιώσεις, εἰς πληροφορίας ἐμπορικὰς μεθόδους.

Οἱ νέοι λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς πρώτιστον αὐτῶν μέλημα θὰ ἔχωσι τὴν δημιουργίαν μεγάλων βιομηχανικῶν κέντρων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεγάλων γεωργικῶν πηγῶν των καὶ τῶν ἄλλων πρώτων ὑλῶν τὰς ὁποίας ἀφειδῶς παρέχει ἡ Ἀνατολή.

Ὅλας αὐτὰς τὰς βιομηχανίας πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ τὰς ἀνταγωνισθῇ ὁ Πειραιεὺς ὁ τρομοκρατημένος ἀπὸ τὴν ὀλιγαρχικὴν παντοδυναμίαν τῶν ἐργατικῶν Σωματείων; Ὁ κ. Οὐσίνσκυ ὁμιλῶν περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέλλοντος τοῦ νεοσυστάτου Κράτους τῆς Παλαιστίνης ἐδήλωσεν ὅτι τὸ Ἑβραϊκὸν στοιχεῖον φέρον πλούσια τὰ ὑλικὰ μέσα θὰ ἐργασθῇ διὰ νὰ ἱδρύσῃ εἰς Κάϊρον καὶ Ἰόππην καὶ ἐπί τῆς παραλίας ἐν γένει σπουδαιότατα βιομηχανικὰ κέντρα. Τὴν σκέψιν τοῦ κ. Οὐΐνσκη θὰ τὴν ἀνεύρωμεν συντόμως εὔδηλον ἢ ὑπολανθάνουσαν εἰς κάθε πρόσφορον παραλιακὴν περιφέρειαν τῆς Ἀνατολῆς διὰ τὴν ἵδρυσιν βιομηχανικῶν ἱδρυμάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἀντιπαραταχθῶσι πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν.

Τί θὰ ἐπακολουθήσῃ ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ βιομηχανία εὕρῃ ἀντιμετώπους τοὺς πλεονεκτικοὺς αὐτοὺς οἰκονομικοὺς ὀργανισμοὺς τῆς Ἀνατολῆς; Πῶς θ' ἀντιπαραταχθῶμεν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐδάφους; Μὲ τὸ ὑπερτιμημένον ἡμερομίσθιον, μὲ τὰς ὑψηλὰς τιμὰς τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ μὲ τὰς τυραννικὰς ἀξιώσεις τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων; Ὅλα αὐτὰ ὀφείλουν νὰ τὰ μελετήσουν, νὰ τὰ διερευνήσουν νὰ τὰ ἐξονυχίσουν οἱ ἁρμόδιοι εἴτε πολιτεία λέγονται οὗτοι εἴτε παράγοντες τῆς βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς κινήσεως τοῦ τόπου.

Ὁ ὕπνος ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθε εἶναι ἀνάγκη ν' ἀποτιναχθῇ καὶ νὰ διαλάμψῃ μία ὁρμὴ ἐργασίας, ὑπολογισμοῦ, προβλέψεως, διασώσεως μεγάλων οἰκονομικῶν συμφερόντων τοῦ τόπου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Λόγῳ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τῆς συγχρόνου ἐργοδοτικῆς κινήσεως ὑπεχρεώθημεν νὰ ἐκδώσωμεν τὰ τεύχη Φεβρουαρίου καὶ Μαρίου ὁμοῦ. Οὕτως ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν τακτικήν μας ἔκδοσιν, ἐξ ἧς ἀκουσίως μας ἀπεμακρύνθημεν.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Πολλοὶ μεγάλοι ἀκόμα, πέρασαν τὴ παιδιάστικη ζωή τους, σὲ σχολεῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Μίλτων, ὁ Βύρων καὶ ὁ Γλάδστων.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Ἀπωλεσθέντος Παραδείσου» εἰς τὸ σχολεῖο ἦταν τόσο λεπτοκαμωμένος, ποῦ οἱ συμμαθητές του τὸν εἶχαν βγάλει «ἡ κυρία», ἀλλὰ κατώρθωσε μὲ τὴ γυμναστική, νὰ νικήσῃ αὐτὴ τὴν ἀδυναμία του, ὅπως ἔκαμαν οἱ Ντεκάρτε, Νεύτων, Καρτάνο καὶ Μόλικε.

Ὁ Βύρων πῆγε στὸ ἀγγλικὸ σχολεῖο τοῦ Χάρροϋ, ὅπου βρῆκε συμμαθητὰς τὸν Σέριδαν, τὸν Πίλ, καὶ τὸν Πάλμεστον. Δὲν ἠμποροῦσε ποτὲ νὰ ὑποφέρῃ καμμιὰ πειθαρχία, πάντα ἦταν ὁ τελευταῖος 'ς τὰ μαθήματα, καὶγιὰ τοῦτο βέβαια δὲν ἦταν τὸ μοντέλλο τοῦ μαθητοῦ. Διάβαζε ὅμως μὲ μεγάλη ὄρεξη ἄλλα βιβλία, καὶ ἰδίως περιγραφὰς ταξειδιῶν, ναυαγίων. Γιὰ ὅλα αὐτὰ—λέγει ὁ Ριτζάτι—θἄλεγε κανεὶς πῶς θὰ γινότανε μᾶλλον ῥήτωρ παρὰ ποιητής, ἐνῷ τὸ θάρρος του, ἡ ἐξαιρετική του δύναμι γιὰ κάθε γυμναστικὴ ἄσκησι, ἔδειχναν τὸν περίφημο ἀντίπαλο τοῦ Λεάνδρου, ποῦ περνοῦσε κολυμπῶντας τὸν Ἑλλήσποντο. Ἐπειδὴ ἐκούτσαινε ἀπὸ τὸ ἕνα πόδι, κάποιος συμμαθητής του ς' τὴν ἀρχὴ τὸν εἰρωνεύθηκε, ἀλλὰ γλήγορα κατάφερε νὰ τὸν φοβοῦνται περισσότερον, παρὰ νὰ τὸν ἀγαποῦν. Ἂν κανεὶς σᾶς πειράξῃ, πές τε σὲ 'μὲ καὶ θὰ τὸν διορθώσω, ἔλεγε 'ς τὰ παιδιὰ ποῦ ἦταν ἀδύνατα. Γιατί μὲ ὅλη τὴν ἀριστοκρατική του γέννηση, καὶ τὴν περιφάνεια τοῦ λόρδου, εἶχε πάντα ἀρχὲς προοδευτικὲς καὶ ἀνακαινιστικὲς, μισοῦσε τὴν τυραννία τῶν δυνατῶν, ἤθελε τὴν ἀνεξαρτησία τῶν μικρῶν. Γιὰ τοῦτο πολλὲς φορὲς ἐμπόδιζε τὰ παιδιὰ νὰ κακομεταχειρίζωνται τοὺς νεοφερμένους, ὅπως ἦταν παλαιὸ ἔθιμο.

Μιὰ φορὰ, κάποιος μαθητὴς ἀπὸ τοὺς μεγάλους, μαζὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους, βασάνιζε ἕνα δυσυχισμένο παιδί, πολὺ ἀδύνατο, δίνοντάς του γροθιές. Ἐνῷ ἔκαναν αὐτὴ τὴν εὐγενικιὰ ἐνασχόλησι, ἔφθασε τρέχοντας ὁ Βύρων. Ἔπεσε μπροστά τους καὶ—ἀφῆστε τον λέγει—ἐγὼ θὰ ὑποφέρω τὲς ἄλλες μισὲς γροθιές.

Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς διάσημους Ἀμερικανούς, ποῦ πῆγαν σχολεῖο θ' ἀναφέρωτοὺς Φραγκλῖνο καὶ Γκρὰντ. Ὁ Φραγκλῖνος γεννήθηκε 'ς τὴ Βοστώνη τὸ 1707 καὶ ἦταν προωρισμένος ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του, γιὰ παπᾶς. Σὲ ἡλικία ὀχτὼ χρονῶν μπῆκε 'ς τὸ σχολεῖο. Ἐπροὸδευσε πολὺ καὶ σὲ λίγο ἔγινε ὁ πρῶτος. Ἀλλὰ ὁ πατέρας του, ποῦ εἶχε δέκα ἐπτὰ παιδιὰ, δὲν εἶχε χρήματα καὶ τὸν πῆρε τὸν ἄλλο χρόνο ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ὁ Γκρὰντ—λέγει ὁ στρατηγὸς Ἴνγκαλις ποῦ τὸν γνώρισε μαθητὴ 'ς τὴ στρατιωτικὴ σχολὴ τοῦ Οὐέστποϊντ—ἦταν νέος τόσον ταπεινὸς, ποῦ κανεὶς δὲν ὑπώπτευε ποτὲ τὸ δοξασμένο μέλλον του. Ὅμως 'ς τὴν ἱππασία περνοῦσεν ὅλους τοὺς συντρόφους του.

Ἡ πειὸ ἀγαπημένη του διασκέδασι ἦταν νὰ δοκιμάζῃ τὰ πειὸ ἄγρια ἄλογα. Ἡ νίκη του δὲ ὀφείλετο 'ς τὴν ὑπομονὴ καὶ 'ς τὴ δεξιότητα ποῦ εἶχε, ὥστε νὰ κάνῃ νὰ καταλαβαίνῃ τὸ ζῶο, ἐκεῖνο ποῦ ἤθελε. Εἶχε ἐπίσης μιὰ ἀπίστευτη τόλμη 'ς τὸ νὰ περᾷ τὰ διάφορα ἐμπόδια.

Καὶ τὼρα ἂς περάσουμε στοὺς Ἰταλούς.

Οἱ περισσότεροι μεγάλοι Ἰταλοὶ πέρασαν τὴ παιδιάστικη ζωή τους σὲ σχολεῖο, ὅπως ὁ Βεροὶ, ὁ Μπεκαρια, ὁ Μάφεϊ, ὅλοι μαθηταὶ τοῦ σχολείου Μαρία Λουΐζα τῆς Πάρμας. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν γιὰ ὅλους αὐτοὺς πολλὲς λεπτομέρειες, θ' ἀναφέρω ἰδιαιτέρως τὸν Ἀλφιέρη, ποῦ, ὅπως ἀργότερα ὁ Καβοὺρ, πῆγε 'ς τὴ στρατιωτικὴ Ἀκαδημία τοῦ Τουρίνου.

Μπῆκε τὸ 1758 σὲ ἡλικία ἐννιὰ χρονῶν, καὶ κάθησε ὀχτὼ χρόνια. Ἀλλὰ ἅμα πέρασε τὰ δέκα τέσσερα, πῆγε 'ς τὸ διαμέρισμα τῶν παιδιῶν, ποῦ εἶχαν σχεδὸν τελεία ἐλευθερία. Γι' αὐτό, πραγματικῶς, τέσσερα χρόνια ἔμεινε σχολεῖο. Γιὰ τὴν Ἀκαδημία αὐτὴ ὁ ἴδιος Ἀλφιέρη λέγει πῶς ἔπεργαν τὴν ἀνατροφὴ ἐκεῖ μέσα γαϊδάρων. Ὁ ἴδιος προσθέτει ὅτι «κανένα ἠθικὸ δίδαγμα δὲν τοὺς ἔδιναν ποτὲ, οὔτε καμμιὰ διδασκαλία γιὰ τὴ ζωή. Ἦταν τέλος κάτι χασομέρηδες, ποῦ ἔχανε ντροπὴ νὰ τοὺς βλέπῃ κανεὶς, χωρὶς νὰχουν καμμιὰ ἐπίβλεψι». Ὅμως ἀπὸ τότε ὁ Ἀλφιέρης ἔδειχνε τὴν ἀγάπη ποῦ εἶχε 'ς τὰ γράμματα. Δὲν ἤμουν ποτὲ ὁ τελευταῖος—γράφει.—Τὸ φιλότιμο μ' ἔκανε πάντα ἢ νὰ περνῶ ἄλλα παιδιὰ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ φθάνω ἐκεῖνον, ποῦ ἦταν πρῶτος.» Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν πολὺ ἀδύνατος, συχνὰ τὸν εἰρωνεύονταν οἱ συμμαθητές του. Γι' αὐτὴ τὴν αἰτία προτιμοῦσε τὴ μοναξιά.

Ἀλλ' ἂς μὴ σταματήσουμε σὲ «παιδιάστικες ὀχληρὲς φιλονεικίες» ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, γιὰ τὰ ἀνέκδοτα τοῦ σχολείου, γιατί ἠμπορεῖ κιόλα νὰ τὰ διαβάσῃ κανεὶς 'ς τὴν αὐτοβιογραφία του, ὅπως ἐπίσης δὲν θὰ σταματήσω 'ς τὸ Γκολντόνι, γιατί 'ς τὰ ἀπομνημονεύματα, περιγράφει ὁ ἴδιος τὴν παιδιάστικη ζωή του, 'ς τὸ σχολεῖο Γκιζλιέρι τῆς Παβίας, καὶ ἰδίως ἀναφέρει, πῶς ἔπειτα ἀπὸ τρία χρόνια, διώχθηκε ἀπὸ τὸ σχολεῖο, γιατί ἔγραψε μιὰ σάτυρα «Ὁ κολοσσός», ποῦ τὴν ἔγραψε γιὰ πεῖσμα κάποιων κακῶν συμμαθητῶν. Διαδόθηκε ὅμως στὴν πόλι, κι' ὅλες ἡ ἀριστοκρατικὲς οἰκογένειες καταθύμωσαν διαβάζοντάς την.

Ἀλλ' ἂς σταματήσουμε 'ς τοὺς Γκιουστι καὶ Μαντζόνι, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ προσεχές.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΜΑΡΙΕΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐξ ὅλων ὅμως τῶν ἐπὶ ἀσεβείᾳ δικῶν ἐπισημοτέρα ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ κατὰ τοῦ Σωκράτους τὴν ὁποίαν προεισηγήθη ὁ Ἀριστοφάνης εἰς τὰς Νεφέλας· διακωμῳδήσας τὸν μέγαν φιλόσοφον ὅστις ὡς γνωστὸν, κατεδικάσθη εἰς θάνατον πιὼν τὸ κώνειον. Ἐν τῷ βίῳ τοῦ Σόλωνος ὁ Πλούταρχος ἀναμέρων τὰ σχετικὰ τῆς διακωμῳδηθείσης περιφήμου ταύτης δίκης· λέγει τὰ ἑξῆς: «Ὡσεὶ προϊδὼν ὁ Σόλων ὅτι τοιούτων κακῶν ἔμελλε γενέσθαι τὸ θέατρον αἰτία ἐπιτιμῶν τῷ Θέσπιδι ἀπαντήσαντι» μὴ δεινὸν εἶνε τὸ μετὰ παιδιᾶς λέγειν ταῦτα καὶ πράσσειν, σφόδρα τῇ βακτηρίᾳ τὴν γῆν ὁ Σόλων πατάξας. Ταχὺ μέντοι τὴν παιδιάν, ἐφη ταύτην ἐπαινοῦντες καὶ τιμῶντες εὑρήσομεν ἐν τοῖς συμβολαίοις.» (Σόλ. βίος, Πλούτ §. Κ Θ.). Εἰς τοιοῦτον δὲ βαθμον ἀκολασίας ἔφθασεν ἡ παιδιὰ αὕτη, ὥστε καὶ ἄρχοντας ζῶντας καὶ ἀποθανόντας διεκωμῴδουν, ἐδέησε λοιπὸν πρὸς περιστολὴν αὐτῆς νὰ ἀπαγορευθῇ αὐστηρῶς οἱαδήποτε σάτυρα, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἀπέβλεπε τὰ πολιτικὰ πρόσωπα. Προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ φύσει μεγαλόφρον καὶ γενναῖον τῶν Ἀθηναίων ἀνέπτυξαν τὸ ἦθος τῶν πολιτῶν. Καὶ ἡ ὀργιάσασα ἀδικία καὶ δωροδοκία τῶν λαϊκῶν δικαστῶν βαθμηδὸν ἐξέλειπον, ἡ δὲ περὶ δικαιοσύνης πεποίθησις τῆς κοινωνίας ἐδραιώθη πλέον. Καὶ βλέπομεν πρώτους τοὺς Ἀθηναίους νὰ εἰσαγάγωσι τὴν ἀμνηστείαν πρὸς διάλυσιν τῶν ἐμφυλίων ἐρίδων. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν ἀνεκάλεσαν καὶ καταδίκας καὶ ἀπένειμαν χάριν εἰς πλείστους πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς καταδίκους. Καταργήσαντες τὸν περὶ ἐξοστρακισμοῦ νόμον, ἀνεκάλεσαν τὸν Ἀριστείδην, ὅστις, ὡς γνωστόν, εἶχεν ἐξοστρακισθῆ ἐπὶ δεκαετίαν, ἐπίσης ἐχάρισαν τὴν τιμωρίαν εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην, τὸν Δημοσθένην, διὰ τὸν ὁποῖον μάλιστα μὴ δυνάμενοι νὰ χαρίσωσι τὴν εἰς χρῆμα καταδίκην του, κατέβαλλον τὸ ἐκ πεντήκοντα ταλάντων πρόστιμον ἐκ τῶν χρημάτων τῆς πόλεως. Οἱ κύριοι ἐφέρροντο ἐπιεικέστεροι πρὸς τοὺς δούλους των, ἡ δὲ πόλις ἀνεκήρυττεν αὐτοὺς ἐλευθέρους ὅταν οὗτοι προσκινδύνευον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας της, τέλος ἐτιμώρει αὐστηρῶς πάσας τὰς ὕβρεις καὶ τὰς βλάβας τὰς ἀπευθυνομένας κατ' αὐτῶν. Ὅτε δὲ ἐπὶ Ρωμαίων προϋτάθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ εἰσαγάγωσι τὰ περ' αὐτοὺς αἱμοχαρῆ θεάματα τῶν μονομάχων, ὁ Δημώναξ ἐφώναξεν· ἀνατρέψατε τοίνυν πρῶτον τὸν ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν παρ' ἡμῖν ἱδρυθέντα Ἐλέῳ βωμὸν (Λουκ. ἐν Δημ. 57). Οἱ Ἀθηναῖοι τότε ἐκαυχῶντο ὅτι πρῶτοι αὐτοὶ παρέσχον ἄσυλον εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, καὶ ὅτι ἡ πόλις των ἦτο τὸ κέντρον πάσης καλλιτεχνικῆς κινήσεως, ἐμπορίου, θεαμάτων, ὅπερ καὶ ἀληθέστατον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι δικασταὶ ἐφημέριζοντο διὰ τὴν εὐθυδικίαν των πάντες ἐφρόντιζον νὰ εἰσάγωσι τὰς δίκας των εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις ποινικὰ καὶ πολιτικὰ δικαστήρια, περὶ τῶν ὁποίων ἐπραγματεύθημεν ἀνωτέρω. Ἐν τούτοις ἡ μετέπειτα πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ διαφθορὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σπουδαίως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς λαϊκῆς ἰδίως δικαιοσύνης, ἥτις ἐπανῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸ παλαιὸν καθεστὼς, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγράψαμεν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τρίτου μέρους τῆς ἐργασίας μας, ἑπομένως καὶ ὁ θεσμὸς τῶν λαϊκῶν δικαστηρίων οὐδὲν ἔσχεν οὐδεμίαν τότε ἐπιτυχίαν. Ἐν Ρώμῃ ἅμα ἀνεπτύχθη ἡ διαφθορὰ καὶ αἱ ἔλευθερίαι τοῦ πολίτου ἐδεσμεύθησαν. ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀδικημάτων ἐπολλαπλασιάσθη καὶ αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἦσαν σκληρόταται. Ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ἔλαβε θρησκευτικὸν ὅλως τύπον καὶ ὡς βάσιν καὶ δικαιολογητικὸν λόγον τῆς ποινῆς εἶχον τὸν ἰλασμὸν, ἀλλὰ οὐδὲ ἴχνος τῆς νομοθεσίας ταύτης περιεσώθη μέχρις ἡμῶν. (Σαριπ. Ποιν. Νομοθ. σελ. 342 τομ. 1.) Μόνη ἡ ἀριστοκρατία εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν οὖσα φύλαξ τῶν νόμων καὶ ἐδίκαζε κατὰ τὸ δοκοῦν διὰ τὸ ἀδημοσίευτον τῆς νομοθεσίας. Ἐπειδὴ δὲ κατέθλιβε τοὺς πένητας, ἠναγκάσθησαν οὗτοι νὰ ζητήσωσι τὴν συγγραφὴν ρητῶν νόμων καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν. Οἱ ἱστορικοὶ τῆς Ρώμης μᾶς ἀναφέρουσιν ὅτι ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας τρεῖς πρεσβευταὶ μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ λάβωσι τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνος συγχρόνως δὲ νὰ μελετήσωσι τὰς νομοθεσίας καὶ τὰ ἤθη τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων ὅπως ἡ καταλληλος ἐκ τούτων ὅλων συγγραφῇ διὰ τὴν ἐν Ρώμῃ νομοθεσίαν. Ἡ νομοθεσία τῆς Δωδεκαδέλτου κατα μέγα μέρος ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἀττικῆς νομοθεσίας καὶ διετυπώθη κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς Ρώμης (Σαριπ. Ποιν. Νομοθ. Τομ. 1 σελ. 345). Ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων ἐπεκράτει ἡ ποινὴ τοῦ ἀντιπεπονθότος, ἐὰν δηλ. ἀπέβαινε μεταξὺ τῶν διαμαχομένων ὁ συμβιβασμὸς ἀδύνατος ἐδίδετο εἰς τὸν παθόντα τὸ δικαίωμα τῆς ἀντεκδικήσεως. Νέα δὲ εἰδικὰ λαϊκὰ καὶ τακτικὰ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἀδικημάτων καὶ καταψήφισιν ἰσων ποινῶν, συνεστήθησαν, ἐν τούτοις ὅμως πολλάκις δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη δίκης, ἀλλὰ εἰς τὸν τυχόντα ἐδίδετο τὸ ὄνομα τοῦ εἰς τὸν κατάλογον τῆς προγραφῆς καταγορουμένου καὶ ἡ ἐντολὴ νὰ φονεύσῃ αὐτὸν ἐπ' ἀμοιβῇ, τοῦτο δὲ ὑπεβάλλετε τὴν προθυμίαν ἰδίως τῶν δούλων. οἵτινες ἀπέκτων διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἐγίνοντο πλούσιοι. Ἡ μήνυσις, ἡ καταδίκη καὶ ὁ θάνατος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν ταὐτόσημα, διότι οὔτε νόμος πλέον ὑφίστατο οὔτε δίκη, οὔτε τακτικὰ οὔτε λαϊκὰ, δικαστήρια ὑπῆρχον. Ὅτε ὅμως ἐνεφανίσθη ὁ χριστιανισμὸς ὁ ὁποῖος ἠγωνίσθη ἐπὶ τρεῖς ὅλους αἰῶνας ὁ πολυθεϊσμὸς ἤρξατο νὰ καταρρέῃ, ἐκήρυξεν τὴν ἰσότητα καὶ ἔφερε τὴν ἐλευθερίαν. Περὶ τῆς ἐπιροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς νομοθεσίας ἐπραγματεύθησαν θαυμασίως ὁ Ἐντέ (Ἰδέαι ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀνθρωπότητος. Τομ. 3ος), Ὁ Σατωμπριὰν (Ἱστορικαὶ μελέται) καὶ ὁ Τροπλὸν (Ἐπιροὴ τῆς Ἱστορίας ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ Δικαίου τῶν Ρωμαίων).

Κατόπιν ὁ Κωνσταντῖνος Καπανδρέζος καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ ἀρχαϊκοῦ τύπου τῆς ρωμαϊκῆς νομοθεσίας, καὶ φρονῶν ὅτι ἔπρεπε νὰ νομοθετήσῃ συμφώνως μὲ τὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ μετέφερε τὸν θρόνον ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ κατέστησεν αὐτὸ πρωτεύουσαν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

(Ἕπεται συνέχεια) Ν. ΣΑΪΤΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 1919

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

Φεβρουάριος—Μάρτιος 1919

ΘΕΑΤΡΑ

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο αὐτῶν μηνῶν πολὺ ἐνδιαφέρον ἔδειξεν ἡ κοινωνία διὰ τὰς φιλολογικὰς ἀπογευματινὰς τοῦ θεάτρου τῆς Δος Κοτοπούλη. Κάθε Πέμπτην ἡ ἐκλεκτὴ Καλλιτέχνις ἐδίδασκε ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου της ἔργα τῆς παγκοσμίου φιλολογίας. «Ἡ Δασκαλίτσα», τὸ «Γεράκι», τὸ «Μυθιστόρημα ἀπόρου Νέου», «Ἄννα Καρεννίν», «Καρδία Κυβερνᾶ», ὅλα αὐτὰ ἐπανελήφθησαν ἐκ περιτροπῆς, ἀπὸ τὸ θέατρον τῆς Πλατείας τῆς Ὁμονοίας. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα ἦσαν γνωστά, διότι ἐδιδάχθησαν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος. Ἐν τούτοις τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν μὲ μίαν ἐκπληκτικὴν προθυμίαν ἔσπευδε ἀθρόον εἰς τὰς παραστάσεις τῆς Δος Κοτοπούλη, ἐνισχύον μίαν ἀκόμη φορὰν μὲ εἰλικρινῆ προθυμίαν τὰς προσπαθείας της ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς.

Καὶ τὸ «θέατρον τοῦ Ὠδείου» εἰργάσθη ἀρκετὰ ἐπιτυχῶς κατὰ τοὺς δύο αὐτοὺς μήνας. Ἤρχισε μὲ τὴν ἀριστουργηματικὴν κωμῳδίαν τοῦ Μπωμαρσαὶ, «Ὁ Γάμος τοῦ Φιγγαρὰ» καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον γνωστὸν ἀπὸ παλαιότερην ἐποχὴν— καὶ κατέληξεν εἰς τὴν «Ἀρλεζιάναν» τοῦ Δωδέ, ἡ ὁποία τόσην ἐκπληκτικὴν ἐπιτυχίαν εἶχε σημειώσει πέρυσι, ἰδίως εἰς τὸ μουσικόν της μέρος, παιχθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ θιάσου.

Τὸ ἔργον ὅμως τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε μίαν ζωηροτάτην προσοχὴν εἰς τὸν κόσμον τῶν θεατροφίλων, ἦτο ὁ «Μικρὸς Ἀγιόλφ» τοῦ Ἴψεν. Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν προσοχὴν τὴν ἐδημιούργησε μία διάλεξις περὶ τοῦ ἔργου, ἡ ὁποία προηγήθη τῆς παραστάσεως, καὶ ἡ ὁποία ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβοῦ. Ὁ κ. Ζερβὸς ὁ βαθὺς μελετητὴς καὶ ἐρευνητὴς τοῦ Ἴψεν μᾶς ὡμίλησε περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Νορβηγοῦ συγγραφέως καὶ συστηματικώτερον μᾶς ἀνέλυσε, τὴν σύνθεσιν, τὴν ἰδεολογίαν, καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ «Μικροῦ Ἀγιολφ», ὁ ὁποῖος φέρει τόσον καταφανῆ τὴν σφραγῖδα τῶν Ἰψενικῶν ἀριστουργημάτων.

Ἡ ἐκτέλεσις ἀρκετὰ ἐπιτυχεστάτη. Ἡ Ἀνὶς Κωνσταντινίδου ὡς Ρίτα, ἀρκετὰ καλὴ, περισσότερον ὅμως εἰς τὴν θέσιν της ἡ Ἀὶς Μπενῆ-Ψάλτη, ὡς Ἄστα. Ἀρκετὰ καλὸς καὶ ὁ κ. Τσιτσιλιάνος.

Ἡ διδασκαλία τοῦ «Μικροῦ Ἀγιολφ» κατέδειξεν ὅτι ὁ θίασος τοῦ θεάτρου τοῦ Ὠδείου κατακτᾷ βραδέως, ἀλλὰ ἀσφαλῶς τὴν θέσιν του. Καὶ αὐτὸ εἶνε ὄντως μεγάλο διὰ μίαν ἀοχήν καὶ μίαν προσπάθειαν.

Ἡ «Μουσικὴ Σκηνὴ» εἰς τὸ θέατρον Πανελλήνιον εἶχε μίαν πρώτης τάξεως ἐπιτυχίαν. Κατόρθωσε ν' ἀνεβάσῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς του τὴν «Μαντὰμ Μπουτερφλάϊ» τὴν ὄπεραν τοῦ Πουτσίνι, ἕνα ἀπὸ τὰ λεπτότερα ἔργα τοῦ φημισμένου μουσουργοῦ τῆς Μωπεὶ. Τὸ πρόσωπον τῆς Μπουτερφλάϊ τῆς Ἰαπωνέζας ἡρωΐδος, τὸ ὑπεδύθη φυσικὰ ἡ κ. Κυπαρίσση. Ἡ φωνή της. φωνὴ μόναδική, λυρικὴ γιὰ τὸν τόπον μας ἐνηρμονίζετο θαυμασίως μὲ τὸν ψυχικὸν πόνον τῆς ἡρωΐδος καὶ ἔδιδεν ὅλους τοὺς χρωματισμοὺς τῆς λύπης καὶ τῆς ἀγωνίας εἰς τὴν μουσικὴν ἔμπνευσιν τοῦ Πουτσίνι. Καὶ ἡ ὑπόκρισίς της ἀκόμη πολὺ ψυχολογημένη καὶ πολὺ ἀνθέλετε κατακτητική. Ἐπίσης πολὺ μὰ πάρα πολὺ καλὴ ἡ Διζ Παντζοπούλου, ὡς πιστὴ ἀκόλουθος τῆς Μπουτερφλάϊ. Καὶ ὡς ἐμφάνισις ἀπὸ τὰς κομψοτέρας.

Ἐν γένει ἡ Μουσικὴ Σκηνὴ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς «Μπουτερφλάϊ» μᾶς δίδει μεγάλας ἐλπίδας διὰ μελοντικὰς μουσικὰς ἀπολαύσεις, μέσα εἰς τὸ κομψὸ καὶ ἀνοικτόκαρδο θεατράκι τοῦ Πανελληνίου.

Εἰς τὸ Δημοτικὸ θέατρο ἐγκατεστάθη ὁ θίασος τῆς Κας Ἔγκελ, ὁ ὁποῖος ἤρχισε τῶν παραστάσεων του.

Συνεχίζεται

Καὶ ἡ Μουσικὴ Κίνησις ὑπῆρξε πολὺ ζωηρὴ τοὺς δύο αὐτοὺς μῆνας. Ἰδίως πρὸς τὸ τέλος τοῦ Μαρτίου μᾶς κατέκλυσε μία σειρὰ συναυλιῶν τὰς ὁποίας εἶνε ζήτημα, ἐὰν μποροῦ κανεὶς νὰ παρακολουθήσῃ ὅλες ἢ καὶ νὰ τὰς ἐνθυμηθῇ ἔστω καὶ χρονογραφικῶς. Ἐν τούτοις εἰς τὴν στήλην αὐτὴν ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναφέρωμεν τουλάχιστον τὰς κυριωτέρας. Ἀρχίζομεν ἀπὸ τὴν Δευτέραν Συναυλίαν τῆς Μαντολινάτας. Ἀσφαλῶς ὑπῆρξεν — καὶ ἔπρεπε— ἐπιτυχεστέρα τῆς πρώτης. Ἡ Δὶς Βαριάδου μὲ τὸ χαριτωμένο τραγοῦδι της ἔκαμε ὥστε νὰ λησμονηθοῦν κάποιες ἄλλες ἐμφανίσεις τοῦ παρελθόντος... Ἡ Συναυλία ἦτο ὑπὲρ τῶν Σχολῶν της.

Εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον ἐδόθη ἡ Τρίτη καὶ Τετάρτη Συναυλία τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου. Διὰ τὰς μουσικὰς αὐτῆς ἐκτελέσεις δὲν ἔχομεν παρὰ ἐπαίνους νὰ ἀπονείμωμεν. Ἡ σύμπραξις τοῦ κ. Λυκούδη εἰς τὴν «Ἱσπανικὴν Συμφωνίαν» καὶ ἡ Διεύθυνσις τοῦ κ. Μαρσὶκ συνεπλήρωσε τελείως τὴν συναυλίαν τοῦ Ὠδείου.

Ἡ Δὶς Κορτέση ἔδωσε καὶ ἐφέτος τὴν συναυλίαν της εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου. Τὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτώτερα ἐξετελέσθη μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν.

Ἡ κ. Α. Λελλαπόρτα - Βιολεντσέλο - συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὅλης συναυλίας τῆς Δος Κορτέση.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου ἔδωσε καὶ ἐφέτος, τὴ συναυλία του ὁ κ. Σοῦλτσε καθηγητὴς τοῦ Ὠδείου. Τὸ πρόγραμμά του ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα. Μάλιστα μία Σουΐτ τοῦ Σίνδιγκ ἐξετελέσθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὅλος ὁ μαθητικὸς κόσμος τοῦ Ὠδείου εἰς συγκίνησιν.

Καὶ ἡ Τετάρτη συναυλία τῆς Στρατιωτικῆς ὀρχήστρας ἐσημείωσε μίαν ἐπιτυχίαν. Ἰδίως ἡ σύμπραξις τοῦ κ. Φαραντάτου, εἶχε μίαν μεγάλην ἐπιτυχίαν. Τὸ Κοντσέρτο τοῦ Τσαϊκόφσκυ εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα. Ὁ κ. Φαραντάτος τὸ ἐξετέλεσε μὲ πραγματικὸν οἶστρον καταχειροκροτηθεὶς δικαιότατα.

Τὸ κουαρτέττο τῶν κ. κ. Εὐσταθίου, Καζάζη, Οἰκονομίδη καὶ Λυκούδη ἔδωκε τὴν δευτέραν συναυλίαν του εἰς τὸ θέατρον-Κοτοπούλη. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων τοῦ Μπετόβεν, Ντβόρσιακ καὶ Σίνδιγκ ὑπῆρξε τελεία. Ἐκκόρτισε μὲ τὴ λεπτότητά της καὶ τὸ βαθύ της αἴσθημα μιὰ συγκίνησι εἰς ὅλον τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὁ-

ποῖον πυκνὸν ὅπως πάντοτε ἔσπευσε νὰ ἀκούσῃ τὸ μοναδικό μας Κουαρτέττο.

Εἰς τὴν συναυλίαν τῆς Δος Παπαμιχροπούλου, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου ἤρεσε πολὺ ἡ ἐκτέλεσις τῆς Ραψῳδίας τοῦ Λίστ.

Ἡ Δὶς Παπαμιχροπούλου εἶνε διπλωματοῦχος τῆς Μ. Ἀκαδημίας τοῦ Λονδίνου.

Μὲ ἐξαιρετικῶς ἐκλεκτὸν πρόγραμμα ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν της καὶ ἐφέτος, ἡ καθηγήτρια τοῦ Ὠδείου Δὶς Γενναδη. Ἡ ἐπιτυχία τῆς συναυλίας τῆς Δος Γενναδη μὲ τὴν ἐπίδειξιν τῶν μαθητριῶν της ὑπῆρξεν ὅπως πάντοτε μοναδική.

Ἐπίσης ἔδωκε συναυλίας ἡ κ. Ν. Φωκᾶ. εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον, ἡ Δὶς Ἴβη Πανᾶ καὶ ἡ Δὶς Μ. Ξανθοπούλου.

Διαλέξεις

Μετὰ τὰς συναυλίας ἔχομεν πληθώραν ἀπὸ διαλέξεις. Πάσης φύσεως καὶ παντὸς κλάδου. Φιλολογικάς, ἐπιστημονικάς, ἱστορικάς, οἰκονομολογικάς. Αἱ περισσότεραι εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τὸ ὀπου δαιτέρων πρὸ πλήθοντος ἀκροατηρίου.

Εἶνε καὶ αὐτὸ ἕνα εὐχάριστον σημεῖον διὰ τὴν ἐπίδοσιν πρὸς ἀνώτερα ἀκροάματα τοῦ κοινοῦ τῆς πρωτευούσης.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς λέσχης τῶν Ἐπιστημόνων καὶ τελευταίως εἰς τὸν Παρνασσὸν ὁ κ. Σ. Δοντᾶς ὡμίλησε περὶ Πνευματισμοῦ καὶ ὑπνοτισμοῦ εἰς πέντε μαθήματα. Ὁ κ. Δοντᾶς ἀπέδειξεν ἐπιστημονικῶς ὅτι πολὺ λίγα πράγματα εἰμπορεῖ νὰ βασίσῃ ἕως τώρα ἡ ἐπιστήμη εἰς τὰ πνευματιστικά της πειράματα.

Τὸν κ. Δοντᾶ ὅμως ἀντικρούει ὁ κ. Πολύβιος Δημητρακόπουλος εἰς σειρὰν διαλέξεων εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη.

Ὁ κ. Λεκατσᾶς ὡμίλησεν εἰς τὸν Παρνασσὸν περὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν πόλεμον. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γ. Λογιστηρίου ἦτο ὁ μόνος ἐνδεδειγμένος διὰ νὰ χειρισθῇ τὸ σοβαρὸν αὐτὸ θέμα.

Ἡ κ. Παντελάκη ὡμίλησεν εἰς τὸν Παρνασσὸν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου Προβηγκιανοῦ ποιητοῦ Μιστράλ. Ἡ διάλεξις τῆς κ. Παντελάκη ὑπῆρξεν ἀρκούντως ἐπιτυχής.

Ὁ κ. Ράδος. Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὡμίλησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας μὲ θέμα «τὸ θαλάσσιον Κράτος τῶν Ἄγγλων καὶ ἡ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολικὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου». Ἡ διάλεξις διοργανώθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις τμήματος τοῦ Ἀγγλοελληνικοῦ Συνδέσμου καὶ ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Πρὸ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ὁ κ. Ράδος ἀνέπτυξε τὸ θέμα του μὲ ἰδιάζουσαν σαφήνειαν καὶ ἐν πλήρει κατοχῇ τῶν συνθηκῶν τῆς Ἀγγλικῆς θαλασσοκρατορίας. Ἰδιαιτέρως ἐτόνισε τοὺς δεσμούς τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἑλλάδος λόγῳ ιδίως τῆς θαλασσινῆς ἰδιότητος ἀμφοτέρων τῶν Λαῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ λόγους ἐθνολογικούς, ἱστορικοὺς καὶ φυλετικοὺς εἶνε προωρισμένοι εἰς κοινὴν συνεργασίαν καὶ σταδιεδρομίαν, στηριζομενην εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν καὶ συμπάθειαν.

Ὁ ὁμιλητὴς ἐπευφημήθη ζωηρῶς ὑπὸ τῶν παρισταμένων ἀκροατῶν του.

Καὶ ἡ Ἑταιρεία τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν συνεχίζει τὰς διαλέξεις της. Ὁμιλητὴς καὶ πάλιν ὁ κ. Ράδος. Ὡμίλησε περὶ τοῦ «Στόλου τῶν Βυζαντίνων», ὁ κ. Κακουλὲς «περὶ τῶν Βυζαντινῶν Σχολείων», ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιττημίου κ. Ἀδαμαντίου ἔκαμε μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας διαλέξεις. Τὰ Παλάτια τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» εἶνε εὐτυχὴς δημοσι εὐουσα εἰς ἄλλην στήλην ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν διάλεξιν τοῦ κ. Καθηγητοῦ.

Ἐκθέσεις

Σειρὰν ἐκλεκτῶν Καλλιτεχνικῶν Ἐκθέσεων εἴχομεν κατὰ τὸ διάστημα τῶν δύο αὐτῶν μηνῶν

Πρώτη ἡ Ἔκθεσις τοῦ κ. Φύρστ ἐπὶ τῆς αἰθούσης τοῦ Ζέο ἐσημείωσε μίαν ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν. Τὴν Ἔκθεσιν τοῦ κ. Φύρστ ἠκολούθησεν ἡ Ἔκθεσις τοῦ κ. Ὀθωναίου ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἰθουσης. Ὁ κ. Ὀθωναῖος εἶνε γνωστὸς γιὰ τὸ καλλιτεχνικόν του τάλαντον. καὶ πάντοτε προκαλοῦν πολὺ ἐνδιαφέρον τὰ ἔργα του. Ἀλλὰ ἡ Ἔκθεσις τοῦ κ. Μαλέα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς νέας Ἑταιρείας Διαφημίσεων ἡ «Ἀνατολὴ» ὑπῆρξεν ἑνα καλλιτεχνικὸν γεγονὸς τοῦ μηνὸς αὐτοῦ. Ὁ κ. Μαλέας μᾶς ἐδειξε μέσα εἰς τὰ ἑκατὸν δίκα ὀκτὼ ἔργα του τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψίν του καὶ τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκδηλώσεις μιᾶς εἰλικρινοῦς Τέχνης. Ἀπὸ τὴν τέχνην αὐτὴν πραγματικῶς ἐιπνέεται ὁ κ. Μαλέας καὶ ὅ,τι τοῦ δίδει ἡ Τέχνη εἰς ἔμπευσιν τὸ ἀνταποδίδει ὁ καλλιτεχνης εἰς αἴσθημα, εἰς συλλήψεις, εἰς εὐγένειαν γραμμῶν, εἰς τεχνοτροπίαν.

Εὐτυχῶς καὶ εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς ἐκθέσεις αἱ ἀγοραὶ ὑπῆρξαν ἀθρόαι. Τὸ χρῆμα ἐστράφη ἄφθονον πρὸς τὴν Τέχνην. Οἱ πλούσιοι ἐπεξέτειναν τὸ ἐνδιαφέρον των μέχρι τῶν καλλιτεχνικῶν αἰθουσῶν καὶ οἱ Ἕλληνες Καλλιτέχναι ἀρχίζουν νὰ βλέπουν μίαν ὕπο στήριξιν τὴν ὁποίαν ἕως τώρα δὲν κατώρθωσαν παρὰ μόνον νὰ τὴν ὀνειροπολοῦν. Εἶνε καὶ αὐτὸ μία ἔνδειξις τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀνατολῆς ἀνήγγειλε καὶ ἡ Δ-νὶς Λασκαρίδου τὴν Ἔκθεσίν της. Ἡ Ἑλληνὶς Καλλιτέχνις λόγω ἀποσίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν. εἶχε πολλὰ ἔτη νὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ κοινοῦ. Ἡ Ἔκθεσίς της λόγῳ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατέχει μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν θὰ κινήσῃ πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν φιλοτέχνων. Περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Δ-νίδος Λασκαρίδου θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς τὸ προσεχές.

Ἑορταί

Ἡ ἑορτὴ ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον ὑπὲρ τοῦ Τμήματος τῶν Βορεφῶν τοῦ Πατριωτικοῦ Ἱδρύματος ἐστέφθη ὑπὸ τῆς μεγαλειτέρας ἐπιτυγίας. Ὅλα τὰ μέρη τοῦ προγράμματος ἐξετελέσθησαν μὲ μίαν μοναδικὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Ἰδίως ἡ τελευταία παράστασις τῆς Πλαστικῆς Εἰκόνος ἦτο ὑπέροχος.

Αἱ εἰσπράξεις ἐξόχως ἱκανοποιητικαί.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Φεβρουάριος—Μάρτιος 1919

Ἡ ζωὴ εἶνε ἀπὸ τὰ ἐργωδέστερα καὶ δυσκολώτερα τῶν πραγμάτων. Μ' ὅλην τὴν ἀστείαν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημά της, ἐν τούτοις κατὰ βάθος παρουσιάζει ὄγκον δυσεπιλύτων προβλημάτων, πλήρη δυσχερειῶν καὶ ἀντιθέσεων.

Ὅλοι ἐνομίζομεν τὴν εἰρήνην πανάκειαν, τὴν ἐφανταζόμεθα ἱκανὴν νὰ σκορπίζῃ στὸν κόσμον ὁλόκληρον ἀκτῖνες γιομάτες ἀπὸ φῶς,, ἀπὸ γαλήνην, ἀπὸ ἁρμονίαν καὶ καλωσύνην. Οἱ Λαοὶ μὲ τὴν παιδικὴν σκέψιν, ἀνισόρροποι συνήθως, ὡς μάζαι ὁμαδικαί, μὲ τὴν συνείδησιν προσαρμοζομένην εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον πρὸς τὰς ἀντιλήψεις ποῦ ἐξυπηρετοῦν τὰς βλέψεις των καὶ τοὺς πόθους των, εἶχον ἐσχηματισμένην τὴν πεποίθησιν, ὅτι εὐθὺς ὡς παύσῃ ἡ αἱματοχυσία, θέλει διαχυθῇ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ἴλαρὸν καὶ μελιχρὸν φῶς τῆς ἀδιαταράκτου ζωῆς.

Ἐπίστευσαν εἰς μίαν γενικὴν μεταβολὴν αἰσθημάτων, πόθων, ὀνειροπολήσεων καὶ ἐφαντάσθησαν μίαν ἄμιλλαν καὶ μίαν προσπάθειαν πρὸς δημιουργίαν ἰδανικοῦ κόσμου, ἀπηλλαγμένου τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ ὀδυνηροῦ καὶ αἱματηροῦ παρελθόντος.

Κανεὶς δὲν ἀπέβλεψε,δὲν ὑπελόγισεν ἕνα καινούργιο καθεστὼς μιᾶς ἀγριωτέρας πάλης, ἑνὸς ἐπιθετικωτέρου πολέμου, μιᾶς ὁρμῆς νέας ἐξοντώσεως, ἐνὸς πόθου ἀντέρου ἐκμεταλεύσεως.

Κανεὶς δὲν ἀπέβλεψε,δὲν ὑπελόγισεν εἰς ἔνακαινούργιο μαι, θὰ ἀνεπήδα ἀπὸ τὸ κρηφύγετόν της μὲ διαθέσεις καταβροχθίσεως παντὸς Λαοῦ καὶ πάσης Φυλῆς, ποῦ θὰ εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ εἶνε γείτων της ἢ νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν σφαίραν τῶν φιλοδόξων ὀνείρων των καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀσυγκρατήτων καὶ ἀκαταβλήτων ἐπιρροῶν της.

Ποιὸς μποροῦσε νὰ φανταοθῇ τὴν μικρὰν Σερβίαν, τὴν δοκιμασθεῖσαν ὅσον κανεὶς ἄλλος Λαὸς κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, τὴν ὑποστᾶσαν τὰς πλέον ὀδυνηρὰς συμφοράς, ἡ ὁποία διέτρεξε κίνδυνον τελείας ἐξοντώσεως ἀπὸ τὴν Ἀλβανικὴν καὶ Βουλγαρικὴν βαρβαρότητα καὶ θηριωδίαν, ὅτι σήμερον ὡς Κράτος ἀναζήσαν καὶ αὐξηθὲν καὶ ἐπεκταθὲν, θὰ ἐπέβαλλε τὴν θέλησίν της εἰς Λαοὺς ζητοῦντας τὴν ἐλευθερίαν των, διὰ τῶν πλέον ἀνελευθέρων καὶ τυραννικῶν μεθόδων;

Ποῖος μποροῦσε νὰ φανταοθῇ μίαν προειρηνικὴν— γιὰ νὰ στραφῶ εἰς τὰς γενικότητας—ἐποχὴν μεταβαλομένην εἰς ἀγῶνα ἐπικρατήσεως τῶν πολλαπλῶν συμφερόντων τῶν Λαῶν καὶ οὐχὶ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δικαίου καὶ τοῦ λογικοῦ.

Ὅλη ἐκείνη ἡ λάμψις τῆς ρητορικῆς τῶν Λαῶν, διὰ στόματος τῶν ἀρχηγῶν των, περὶ Ἰσότητος καὶ Δικαιοσύνης, περὶ ἀναγνωρίσεως ἀπολύτου ἐθνικῶν δικαίων, περὶ δικαίας τιμωρίας τῶν μεγάλων ἐγκληματιῶν. ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξασθενεῖ, ἀμαυρώνεται, συσκοτίζεται, ὑποχωρεῖ διὰ νὰ δώσῃ τὴν θέσιν της σὲ ὑπολογισμοὺς πολιτικοὺς, σὲ συμφέροντα ὑλικά, σὲ ἀνιδεους σκέψεις καὶ διαρκεῖς ἀμφισταλαντεύσεις.

Ποιὸς ἐφαντάζετο ὅτι πρὶν στεγνώσουν τὰ αἵματα τόσων ἀθώων καὶ πρὶν δεχθῶμεν πανηγυρίζοντες καὶ ἐπισείοντες τοὺς κλάδους τῆς εἰρηνικῆς ἐλαίας, θὰ εὑρεθῶμεν εἰς μίαν μεταβατικὴν ἐποχήν, ἐγκυμονοῦσαν ὄχι μόνον στρατοκρατικοὺς καὶ Γουλλελμικοὺς κινδύνους, ἀλλὰ κινδύνους κοινωνικοὺς, κινδύνους ἀλληλοσπαραγμοῦ καὶ ἐμφυλίων δραμάτων.

Ποιὸς ἐφαντάζετο, ὅταν ὅλοι ἐστρεφόμεθα ἀπέλπιδες πρὸς τὴν μαγευτικὴν εἰκόνα τῆς διεθνοῦς εἰρηνεύσεως, ὅτι ἡ Ρωσσία θὰ ἐσπαράσσετο ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀλληλοκτονίαν καὶ ἀλληλοσφαγὴν, ἡ Γερμανία θὰ μετεβάλλετο εἰς ἕνα τεδίον ἀγρίας ἀλληλοκαταστροφῆς καὶ ὅλοι οἱ Λαοὶ τῆς Γῆς θὰ συνετάσσοντο εἰς στρατόπεδα ἀλληλομισούμενα καὶ ἀλληλοπολεμούμενα.

Ποιὸς ἐφαντάζετο ὅτι θὰ ἔπεφτεν ἡ τυραννία τῶν Θρόνων διὰ νὰ ἐπιπλεύσῃ ἡ τυραννία τῆς Ἐργασίας;

Ὁ πόλεμος τῶν Στρατῶν, ὅσον δεινὸς καὶ ἂν ἦτο εἶχεν ὅρια, εἶχε πάντως ἕνα τέρμα. Τὴν νίκην ἢ τὴν ἧτταν. Ὁ πόλεμος τῶν Λαῶν ὁ ἀκήρυκτος, ἀλλὰ ὑποβόσκων ἐπὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἔχει τοῦτο τὸ δεινὸν καὶ βαρὺ ἐπὶ τῆς ὅλης ζωῆς μας, ὅτι ἀγνοοῦμεν, τί ὑποκρύπτει, ποῦ θὰ καταλήξῃ, ποίας συμφορὰς ἢ ἔστω καὶ ποίας αἱματηρὰς εὐτυχίας θὰ προσκομίσῃ καὶ πότε θὰ τὰς ἐπιφέρῃ στὴν ἀνθρωπότητα.

Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπολανθάνουσαν τραγικότητα ἡ ὁποία φέρει μίαν νευρικὴν ὑπερδιέγερσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὴν ἀντιλαμβανόμεθα εἰς τὰς ἐπανειλημμένας δολοφονικὰς ἀποπείρας κατὰ τῶν ἀρχηγῶν τῆς παγκοσμίου κινητηρίου δυνάμεως. Καὶ ἐφ' ὅσον παρέρχονται αἱ ἡμέραι ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ἀβεβαιότης καὶ ἡ ἀορισία αὐξάνεται.. Ἀφ' οὗ αὐτὰ τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια, τὰ στηριζόμενα ἐπὶ προαιωνίων ἱστορικῶν βάσεων, τὰ ἀναμφισβήτητα, τὰ ἀνεγνωρισμένα ἀπὸ τὴν παγκόσμιον διανόησιν καὶ σοφίαν, εὑρίσκονται ἀκόμη ὑπὸ δισταικότητα ἀποφάσεων. Ἀφ' οὗ αἱ δίκαιαι ἀξιώσεις τῆς Ἑλλάδος, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἀναζεῖ ἕνα ἀπομεμακρυσμένον, ἕνα δοξασμένον τριοχιλιετὲς παρελθόν, ἀλλὰ καὶ ἕνα πρόσφατον παρελθὸν ζωῆς καὶ παλμῶν, καὶ ἕνα παρὸν πόνων καὶ θυσιῶν κρατεῖ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Γῆς ἀτόλμους εἰς γενναιοφροσύνην καὶ δικαιοσύνην. Ἀφ' οὗ ἀκόμη ἀγωνίζεται ἀπεγνωσμένος ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους πολιτικοὺς τοῦ Κόσμου καὶ ἐκ τῶν τελειοτέρων διεκδικητῶν τῶν ἐθνικῶν μας πόθων ὁ ὅλην τὴν βαρύτητα τῆς γνώμης του, ὁ κ. Βενιζέλος, διὰ χώρας αἱ ὁποῖαι εἶνε αὐτὴ μας ἡ Ἑλλάς, διὰ χώρας εἰς τὰς ὁποίας ἤνθισε τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἐπεβλήθη ὁ Ἑλληνικὸς βίος, διεμορφώθη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. καὶ ὅπου αἱ Ἑλληνικαὶ παραδόσεις, τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, μαζῆ μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Τέχνην καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, ἐδημιούργησαν τὴν γνησιωτέραν καὶ πλέον θαυμαζομένην Ἑλληνικὴν ψυχήν.

Ὁ προάγγελος μὴν τῆς ἀναζωογουμένης φύσεως παρέρχεται ἀντικρούζων νέας ψυχικὰς λαίλαπας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ πολεμικὴ δίνη ἀνετάραξε τόσον βαθέως τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν, ποῦ θ' ἀπαιτηθῇ μακροῦ χρόνου πάροδος καὶ θυσία ἀθρόων καὶ πάλιν ὁλοκαυτωμάτων εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἀνακύπτοντος νέου πολιτισμοῦ, διὰ νὰ παγιωθῇ τὸ ὀνειροπολούμενον καθεστὼς τῆς παγκοσμίου γαλήνης.

Ὁ παγκόσμιος σάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐνομίσθη ὅτι ἀσφαλῶς θὰ περικλεισθοῦν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης, ἀπεδείχθη φέρων τοιαύτας σχισμάς, ποῦ εὑρίσκονται εἰς πλήρη ἀδυναμίαν διὰ νὰ τὰς συγκολλήσωσιν οἱ τεταγμένοι ὑπὸ τῶν περιστάσεων διὰ τὸ δύσκολον αὐτὸ ἔργον.

Ὁ Σοσιαλισμός, ὁ Ἐργατισμός, ὁ Μπολσεβικισμός, ὁ Σοβιετισμός, ζυμούμενοι μὲ τὸν ἀδιόρθωτον ἰμπεριαλισμὸν καὶ μὲ τὸν αἰώνιον συμφεροντολογισμόν, ἀπεργάζονται καθεστὼς πλήρες ἀπὸ νύματα τρικυμιώδη, ἱκανὰ νὰ κατακλύσουν τὰ ἀναδημιουργούμενα ἔθνη καὶ νὰ καταπνίξουν τοὺς ἀνακύπτοντας Λαούς.

Πραγματικῶς ἕνα κῦμα ἀνομολογήτων διαστάσεων, ἕνα κῦμα πρωτοφανοῦς ὁρμῆς προβάλλει ἀπειλητικὸν πρὸ τῆς ἐκπλήκτου καὶ ἐπτοημένης ἀνθρωπότητος.

Καὶ οἱ διέποντες τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος, δεξιοὶ οἰακοστρόφοι, εὑρίσκονται καὶ αὐτοὶ διαποροῦντες περὶ τοῦ πρακτέου.

Συσπειροῦνται, συγκεντροῦνται εἰς ἑαυτούς, ἀναζητοῦν δυνατοὺς συνεργάτας, τοὺς ἀπορρίπτουν, τοὺς ἀπομακρύνουν, τοὺς ἐπαναφέρουν. Σκέπτονται, συζητοῦν, κρίνουν, ἀναβάλλουν, πείθουν, πείθονται, μετανοοῦν, ὑποχωροῦν, μεταβάλλουν, δέχονται ἢ ἀπορρίπτουν γνώμας.

Εἰς ἐποχὴν μιᾶς παγκοσμίου ἐλευθερίας, συγχνὴ μυστικότης διέπει τὰς ἐργασίας των. Πληθύνονται εἰς ἀριθμὸν καὶ περιορίζονται εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ἐκτείνονται εἰς τὴν δημιουργίαν ἐπιτροπῶν, ὑποεπιτροπῶν, ἐξηγητῶν καὶ τοὺς παρέχουν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀνακόπτουν καὶ τοὺς παρέχουν ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἀναστέλλουν. Καὶ ὁ καιρὸς παρέρχεται καὶ ἡ παραφροσύνη ἁπλώνεται, καὶ αἱ ἀξιώσεις ἐντείνονται καὶ οἱ παραλογισμοὶ πολλαπλασιάζονται. Καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας, ὁ ἐν ἰκεσίαις διελθὼν τὰς πολεμικὰς στιγμάς, προβάλλει τὰς παραλογωτέρας τῶν ἀξιώσεων. Τὸ Ἰταλικὸν μικρόβιον, τὸ ἔχον τὸν μεγαλείτερον στόμαχον διὰ νὰ κατασπίνῃ ἐδάφη, χώρας, ἔθνη καὶ Λαοὺς προσέβαλε καὶ τὴν Ἁγιότητά του, καὶ ἐν χριστιανικῇ ἐκστάσει ζητεῖ τὴν παραχώρησιν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ὑπερχριστιανικὴν Θειότητα τοῦ Ἁγίου ἀνδρός. Ὁλίγον ἀκόμη καὶ ἡ Ρωσικὴ παραζάλη, εἰς τοὺς λέβητας τῆς ὁποίας κοχλάζει ἡ ὠμοτέρα τυραννία καὶ ὑπεῖδεχθέστερος ἀπολυταρχισμός. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ ὁ Γερμανοσυγγικὸς ἀναβρασμός, ἡ ἐκτραπεῖς ἤδη εἰς ἔργα κανιβαλισμοῦ, θὰ νομίσουν ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ σκεφθοῦν περὶ τῆς διασώσεως τῶν Ἀντιχριστῶν Λαῶν, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἐν πλήρει ἀδυναμίᾳ νὰ χαροῦν τοὺς καρποὺς τῆς νίκης των... Αὐτὴ ἡ Ἀμερικὴ, ἡ θεωρουμένη ὡς ὁ στυλοβάτης τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεῶν παραπαίει εἰς τὰς σκέψεις της καὶ τὰς ἀποφάσεις της. Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μάλιστα ἐδοκίμασε στιγμὰς ὑπερτάτης πικρίας καὶ σφοδροτάτης ἀπογοητεύσεως. Φῆμαι ἀποκαρδιωτικαὶ ἐσπάρησαν παντοῦ. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐγκατέλειψαν τὸν Ἑλληνισμόν. Ὁ ὑπέροχος Οὐίλσων ἀμφιβάλλει περὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀντιπρόσωποι ζητοῦν περισσοτέρας ἐγγυήσεις καὶ μεγαλείτερον διαφωτισμόν. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἱεραπόστολοι ἀντιδροῦν. Αἱ Ἀμερικανικαὶ Σχολαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἐσπούδασαν Βούλγαροι πολιτικοί, εἶνε δημιουργοὶ ἰσχυρᾶς καταπολεμήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πόθων. Τὴν Ἰταλικὴν ἰταμότητα, τὴν Ἰταλικὴν βουλιμίαν τὴν ἄνευ ὁρίων, τὸν Ἰταλικὸν ἀρχηγισμόν, ὁ ὁποῖος καὶ ὡς ἀφηρημένη ἰδέα προκαλεῖ τὸν ἀποτροπιασμὸν τοῦ Κόσμου, ποῖος θὰ τὸν ἐξουδετερώσῃ ; Οἱ Ἕλληνες ἐπλήγημεν εἰς τὰ καίρια. Τὸν Ἰταλικὸν αὐτὸν ἰμπεριαλισμόν, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ χορτασθῇ ἀπὸ τὰς σάρκας μας, ποῖος θὰ τὸν συγκρατήσῃ εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἀδηφαγίας του ; Ἐχάσαμεν λοιπὸν τὸν ἰσχυρὸν ὑποστηρικτήν μας ; Μία τοιαύτη ὑπόνοια ἐπροκάλεσε ρίγη ὑπερτάτης ὀδύνης. Εὐτυχῶς ὅμως ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἕνας στιγμιαῖος ἐφιάλτης. Ἡ Ἀμερικὴ δὲν μεταβάλλεται. Ὁ Οὐίλσων ἀπομένει ὁ ἰδεώδης προστάτης τῶν ἐθνικῶν δικαίων τῶν λαῶν. Ἀνεθαρρήσαμεν καὶ διαρέχομεν τὸ στάδιον τῶν ὡραιοτέρων ἐλπίδων. Οὐδὲν ἀληθῶς θετικὸν περὶ ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντοτε μία ἀτμόσφαιρα εὐμενείας, ἀνάλογος πρὸς τὸ παρελθόν μας, τὰ ἱστορικά μας δίκαια καὶ τὰς θυσίας μας, αἱ ὁποῖαι καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὴν Οὐκρανίαν, προκαλοῦν τοῦ κ'όμου τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἀντίληψιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ψυχία ἀναθαρρήσεως μᾶς παρέχονται καὶ διαλάμψεις ὡραίων ἐλπίδων διαγράφονται στὸ ἐθνικό μας στερέωμα. Ἡ μετάβασις τοῦ κ. Παρασκευοπούλου εἰς Κων)πολιν, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀρχισιτράτηγου τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἐπροκάλεσε φρενίτιδα πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐτόνωσε τὸν ἀγωνιῶντα ὑπόδουλον Ἑλληνισμὸν εἰς βαθμὸν ἀπερίγραπτον. Δὲν ἦτο ἁπλῆ λάμψις, ἦτο ἐθνικὸν ἀστραπηβόλημα. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχονται εἰδήσεις περὶ κατοχῆς τῆς Σμύρνης, παρήγοροι καὶ πλήρεις ἐλπίδων, ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, διὰ νὰ ὁδευθοῦν μὲ τὴν θλιβερωτάτην ἀπογοήτευσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν τὸ τόλμημα τῶν Ἰταλῶν, καταλαβόντων τὴν Ἀττάλειαν. Τὸ Ἰταλικὸν πραξικόπημα τὸ γιομάτο ἀπὸ περιφρόνησιν πρὸς κάθε ἰδανικότητα τοῦ Συμμαχικοῦ ἀγῶνος, ἐγιόμισεν ἀπὸ ἀθυμίαν τὰ ἑλληνικὰ στήθη, ἀλλὰ καὶ ἐτόνωσε τὸ φρόνημα τῶν ὑποδούλων, δηλούντων καθημερινῶς τὰς ἀποφάσεις των ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἀποτινάξεως τοῦ Τουρκικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ ζυγοῦ.

Ὅλοι βροντοφωνοῦν πλέον «Ἐλευθερία ἢ θάνατος».

Ὁ Ἑλληνισμὸς ἀγωνίζεται τὸν τιμιώτερον τῶν ἀγώνων του καὶ πρέπει νὰ εἶνε κυρίαρχος καὶ ἐπιβαλλομένη ἡ Ἀτιμία, διὰ νὰ μὴν ἀνακηρυχθῇ τελειωτικῶς νικητής.

Δ. Λ. Ζ.

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΤΟΥ 1918 75,000,000 ΔΡΑΧΜΩΝ

Τὸ νέον Ἐθνικὸν Δάνειον τῶν 75,000,000 δραχμῶν εὑρίσκει τὸ Ἑλληνικὸν κεφάλαιον εὐμενῶς προδιατεθειμένον διὰ τὴν κάλυψιν αὐτοῦ.

Ἡ μετὰ πίστεως ἀναμενομένη ἐθνικὴ μας ἀποκατάστασις στρέφει τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἐνθουσιώδη πρὸς πᾶν ὅτι ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν πανηγυρικωτέραν πραγματοποίησιν τῶν ἐθνικῶν μας πόθων. Παράγων καὶ συντελεστὴς τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν ἐλπίδων, ἀντικατοπτρίζων καὶ τὰς διαθέσεις τοῦ Ἕλληνος ἑτοίμου πρὸς πᾶσαν θυσίαν, θέλει ἀποδειχθῇ καὶ ἡ μετὰ πάσης προθυμίας ἀποδοχὴ τῆς Κοινωνίας τῆς πρὸς αὐτὴν προσφυγῆς τοῦ Κράτους πρὸς κάλυψιν τοῦ Δανείου τούτου προωρισμένου διὰ τὴν ἐξόφλησιν ἐλλειμμάτων ἀναγομένων εἰς κεκλεισμένας χρήσεις καὶ ἐντελεστέραν διαρρύθμισιν τῆς κρατικῆς οἰκονομικῆς μηχανῆς.

Ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου Δανείου διαθέτει τὰ πλεονάσματα τῶν προσόδων τῶν ἐκκεχωρημένων εἰς τὴν Διεθνῆ Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπήν.

Διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ἀπαιτουμένου τοκοχρεωλυσίου, ἵνα ἐξοφληθῇ μέχρι τοῦ 1939 τὸ δάνειον τοῦτο ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος 6,500,000 περίπου δραχμῶν, ἐν ᾧ τὰ πλεονάσματα τῶν προσόδων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν Διεθνῆ Οἰκον. Ἐπιτροπὴν ὑπερβαίνουν συνήθως τὰ 17,000,000 δραχμῶν κατ' ἔτος. Ἐπομένως παρέχεται ἡ ἀσφαλεστέρα ἐγγύησις διὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ Ἐθνικῶν ὁμολογιῶν αἱ ὁποῖαι θέλουσιν ἀποδίδῃ τόκον ἀσφαλῆ φθάνοντα μέχρι 6, 32 ο)ο.

Τιμὴ ἐκδόσεως ὁρίσθη 95 ο)ο ἤτοι δραχμαὶ 95 δι' ἑκάστην ὁμολογίαν τῶν 100 δραχμῶν. Αἱ ἐκδοθησόμεναι ὁμολογίαι φέρουσι τόκον ἐτήσιον δραχμῶν 6, πληρωτέον ἀνὰ δρ. 3 τῇ 1ῃ Ἰανουαρίου καὶ 1ῃ Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους.

Διὰ τοὺς ἐγγραφομένους δι' ΕΝΤΟΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ὁ πραγματικὸς τόκος φθάνει 6,41 ο)ο ἐὰν τὰ ἔντοκα εἶναι τρίμηνα καὶ μέχρι 6 1)2 ο)ο ἐὰν τὰ ἔντοκα εἶναι ἑξάμηνα.

Τὰ ἑξάμηνα τοκομερίδια καθὼς καὶ αἱ κληρούμεναι ὁμολογίαι πληρώνονται εἰς Ἀθήνας παρὰ τῇ Ἐθνικῇς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὰς Ἐπαρχίας εἰς τὰ Ὑποκαταστήματα της καὶ τοὺς ἀνταποκριτάς της.

Αἱ ὁμολογίαι τοῦ Δανείου θὰ ὦσι δεκταὶ εἰς τὰ Ταμεῖα τοῦ Κράτους ἐπὶ ἐγγυήσει εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἀξίαν.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΑΙ ΑΠΟ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1919 ΜΕΧΡΙΣ 20 ΙΔΙΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΙ ΕΤΟΥΣ.

1) Παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς.

2) Παρ' ὅλοις τοῖς Δημοσίοις Ταμείοις.

3) Παρὰ ταῖς ἐν Ἑλλάδι λειτουργούσαις Τραπέζαις καὶ Ὑποκαταστήμασιν αὐτῶν.

ΤΑ ΠΑΛΑΤΙΑ
ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ

Ἡ διάλεξις τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀδ. Ἀδαμαντίου εἰς τὸν Παρνασσὸν τὴν 21ην Μαρτίου περὶ τῶν Παλατιῶν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἦτο μεστὴ ἀπὸ πληροφορίας μεγίστου ἐνδιαφέροντος. Μετὰ μεγάλης ἀκριβολογίας καὶ παραστατικότητος ὁ κ. καθηγητὴς ἐξέθηκεν ὅσα δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὰς πλέον ἐπισήμους στιγμὰς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Παρεκαλέσαμεν τὸν κ. Ἀδαμαντίου, ὁ ὁποῖος μετὰ προθυμίας μᾶς ἔδωκε τὴν ἀκολουθοῦσαν περίληψιν τῆς σπουδαίας διαλέξεώς του:

«Τὰ Παλάτια τῶν βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ὑπῆρξαν ἐπὶ δώδεκα αἰῶνας τὸ λαμπρότερον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον καθ' ὅλον τὸν Μεσαιῶνα εἶχεν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα ἡ Οἰκουμένη ὁλόκληρος. Διότι ἐκεῖ συνέβησαν μεγάλα γεγονότα, ἐκεῖ ἐνίοντο αἱ μεγαλείτεραι σκέψεις καὶ ἀποφάσεις ἀπ' ἐκεῖ ἐκυβερνᾶτο ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ Χριστιανικὸς κόσμος. Ὅλοι γοι ἔγραψαν περὶ τῶν βυζαντινῶν Παλατίων. Ὅλοι σχεδὸν εἶχον ὑπ' ὄψει μίαν μόνον πηγήν, τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ι'. αἰῶνος ἔγραψεν ἕν πολὺ περίεργον βιβλίον περὶ τῶν τελετῶν τοῦ Βυζαντινοῦ Παλατίου. Ἀλλ' ὁ αὐτοκρατορικὸς συγγραφεὺς εἶνε εἰς πολλὰ μέρη βιβλίον κλειστόν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὸν ἐννοήσωμεν. Εἰς τὴν ὁμιλίαν μου θὰ ἐκθέσω μὲ σαφήνειαν τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ ὅσα γνωρίζομεν καὶ θὰ προσθέτω καὶ μερικὰς ἰδικάς μου παρατηρήσεις.

Τὰ Παλάτια τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἄκραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐκεῖ ἦτο τὸ Μέγα Παλάτιον, ἐκεῖ ἦτο τὸ Παλάτιον, ὅπου ἐκάθισαν οἱ μεγάλοι βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες ἕως τὸν ΙΒ'. αἰῶνα. Ἀπὸ τότε, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν Κομνηνῶν, οἱ Αὐτοκράτορες ἐγκατέλειψον τὸ Μέγα Παλάτιον καὶ ἔκτισαν ἓν ἄλλο εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Κερατίου κόλπου, τὸ Παλάτιον τῶν Βλαχερνῶν.

Τὸ Μέγα Παλάτιον δὲν πρέπει νὰ τὸ φαντασθῶμεν ὡς ἕν μόνον μέγα οἰκοδόμημα. Ἦτο σύστημα πολυαρίθμων οἰκοδομημάτων καὶ πολλῶν παλατίων, τὰ ὁποῖα ἔκτιζον διαδοχικῶς οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες. Εἰς τὸν περίβολον τοῦ Μεγάλου Παλατίου περιελαμβάνετο καὶ ὁ Ἱππόδρομος καὶ ἡ Ἁγία Σοφία καὶ ἄλλαι μεγάλαι μεγάλαι ἐκκλησίαι καὶ πλῆθος μικροτέρων. Μίαν ἰδέαν τῶν βυζαντινῶν παλατίων δύναται νὰ δώσῃ τὸ Κρεμλῖνον τῆς Μόσχας, ὅπου ἦσαν τὰ παλάτια τῶν Τσάρων τῆς Ρωσσίας.

Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ τὰ παλάτια ἦσαν ἡ Χαλκῆ διότι ἦτο ἐστεγασμένη μὲ χαλκοῦς κεράμους), ἡ Μαγναύρα καὶ ὁ Χρυσοτρίκλινος. Εἰς τὴν Μαγναύραν, ἐγίνοντο αἱ μεγαλοπρεπεῖς ὑποδοχαὶ τῶν ξένων, εἰς τὸν Χρυσοτρίκλινον ἐδίδοντο τὰ ἐπίσημα γεύματα εἰς τοὺς «φίλους» δηλ. εἰς τοὺς ξένους πρέσβεις. Διάφοροι Φράγκοι περιηγηταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διηγοῦνται τὴν ἀφάνταστον μεγαλοπρέπειαν τῶν ὑποδοχῶν καὶ τῶν γευμάτων ἐκείνων. Εἷς μάλιστα ξένος πρέσβυς, ὁ Λουϊτπράνδος, πρέσβυς τοῦ Βασιλέως τῆς Γερμανίας, ἔγραψεν ἐκθέσεις πρὸς τὸν κύριόν του καὶ αἱ ἐκθέσεις αὐταὶ εὐτυχῶς ἐσώθησαν. Εἶνε πολὺ περίεργα ὅσα περιγράφει διότι πολλάκις τὸν ἐκάλεσεν εἰς ἀκρόασιν ὁ Αὐτοκράτωρ, τὸν ἐκάλεσεν εἰς γεύματα· λοιπὸν εἶδεν ὁ ἴδιος τὰς τελετὰς καὶ τὰς περιγράφει μὲ ὅλας των τὰς λεπτομερείας. Μὲ θυμασμὸν ὁμιλεῖ διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ διὰ τὸν πλοῦτον τῶν παλατίων κατὰ τὰς μεγάλας αὐτὰς τελετάς. Μεγάλην ἐντύπωσιν τοῦ ἔκαμεν ὁ θρόνος τοῦ Αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰς τοὺς πόδας του δύο χρυσοῦς λέοντας· πλησίον εἰς τὸ θρόνον ἦτο ἕν χρυσοῦν δένδρον καὶ εἰς τοὺς κλάδους του ἑπτὰ χρυσᾶ πτηνά. Ὅταν ὁ ξένος πρέσβυς εἰσήρχετο διὰ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα οἱ λέοντες ἀνηρθοῦντο εἰς τοὺς πόδας των καὶ ἐξέφερον βρυχηθμούς, τὰ πουλιὰ ἐκελάδουν ἐπάνω εἰς τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. Κατάπληκτος ὁ ξένος πρέσβυς ἔπιπτεν εἰς τὰ γόνατα διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὸν Αὐτοκράτορα. Ὅταν ἐσήκωνε τὸ κεφάλι του δὲν ἔβλεπε πλέον τίποτε· ἐσήκωνε ὑψηλότερα τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἔβλεπε τὸν Αὐτοκράτορα καθισμένον εἰς τὸν θρόνον του ὑψηλὰ εἰς τὴν δροφὴν σχεδόν. Ὅλαι αὐταὶ αἱ μεγαλοπρέπειαι ἐγίνοντο διὰ νὰ προκαλοῦν κατάπληξιν καὶ σεβασμὸν εἰς τοὺς βαρβάρους.

Τὸ Μέγα Παλάτιον ἐγκατελείφθη, ὡς εἴπον, τὸν ΙΒ' αἰῶνα. Οἱ Αὐτοκράτορες κατώκησαν εἰς τὸ Παλάτιον τῶν Βλαχερνῶν· ἐκεῖ κατώκουν οἱ Κομνηνοί, ἐκεῖ ἔγειναν αἱ συγκινητικαὶ σκηναὶ τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος, τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιο-

λόγου. Ἀπὸ τὸ Παλάτιον τῶν Βλαχερνῶν σώζεται ἓν μόνον διαμέρισμα, ἐννοεῖται ἠρειπωμένον. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ Μέγα Παλάτιον σήμερον δὲν σώζεται οὔτε ἴχνος· τὸ περίεργον μάλιστα εἶνε, ὅτι πολὺ πρὸ τῆς Ἁλώσεως δὲν ἐσώζοντο τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα παλάτια.

Αἱ μεγαλοπρεπεῖς τελεταὶ τοῦ Παλατίου ἐγίνοντο συμφώνως μὲ λεπτομερέστατον τυπικόν. Ἡ Βυζαντινὴ αὐλὴ εἶνε ἡ πρώτη, ἡ ὁποία ἔκαμε τόσον λεπτομερὲς τυπικόν. Τὸ τυπικὸν αὐτὸ ἐμιμήθησαν καὶ αἱ αὐλαὶ τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸ πάντων ἡ Ρωσσία. Ἀπὸ τότε μάλιστα ὅτε ὁ Ἰβὰν ὁ Γ'. ἔλαβε σύζυγον τὴν ἀνεψιὰν τοῦ τελευταίου Αὐτοκράτορος, τὴν Σοφίαν Παλαιολογίναν, εἰσῆλθον εἰς τὰ Παλάτια τοῦ Τσάρου τὰ ἔθιμα τῆς Αὐλῆς τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων.

Σήμερον, ὅτε ἡ Ἑλλὰς βαίνει πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὀνείρων της, δύο εἶνε τὰ μεγάλα ἔργα τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὴν ἐλευθέραν Κωνσταντινούπολιν· ἡ ὑποστήριξις τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὰ Παλάτια τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων. Τὰ δύο αὐτὰ ἔργα θὰ τιμήσουν τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ εἶνε τοῦτο καθῆκόν μας π ὸς τοὺς μεγάλους πατέρας.»

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Οἱ ἀλύτρωτοι Ἕλληνες τοῦ Πόντου ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀκατάπονητον πατριώτην, τὸν ἐθνικὸν σημαιοφόρον τῆς Ἐλευθερίας τῶν Ποντίων κ. Κωνσταντινίδην, ἐργάζονται ἀνενδότως, συστηματικῶς, μὲ τὴν ἀγνότητα ποῦ ἀπαιτεῖ ὁ ὑψηλὸς σκοπὸς των καὶ μὲ τὸν πόνον ποῦ προκαλοῦν τὰ μαρτύρια τῶν συμπατριωτῶν των. Αὐτὰ τὰ μαρτύρια καταφαίνονται ἀπὸ ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἀπευθύνουν πρὸς τὸν κ. Κωνσταντινίδην ὁ Μητροπολίτης Ἀμασίας καὶ Σαψοῦντος κ. Γερμανός. Εἶναι ἀπεριγράπτως ὀδυνηρὸν τὸ μαρτυρολόγιον τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τοῦ Πόντου καὶ φανερώνει διὰ μυριοσὴν φορὰν τὴν ἀπαισιότητα τῆς Τουρκικῆς φυλῆς ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνας ὠργίασεν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἦλθεν ὅμως τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Ἦλθεν ἡ στιγμὴ τῆς ἀπολυτρώσεως. Μία θυσία ἓκατομμυρίων ὑπάρξεων ἐχρησίμευσεν εἰς μίαν παγκόσμιον μεταβολὴν καὶ συντέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐξευγενισανθῶσι τὰ μολυσμένα ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν πνοὴν ἑλληνικὰ ἐδάφη. Καὶ πρὸ τῆς ἱερότητος τῆς στιγμῆς αὐτῆς οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου δὲν ἀπομένουν ἁπλοῖ θεαταὶ μοιρολατρικῶς προσδοκῶντες τὴν ἐθνικήν των ἀποκατάστασιν. Μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κ. Σωκράτην Οἰκονόμου Πρόεδρον τοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου τῶν ἐν Παρισίοις Ποντοευξεινητῶν καὶ τὸν κ. Κωνσταντῖνον Κωνσταντινίδην Πρόεδρον τοῦ μονίμου Συνεδρίου τῶν Ποντοευξεινητῶν ἐμφανίζονται πάνοπλοι πρὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς εἰρήνης διεκδικοῦντες τὰ δίκαιά των.

Ἕνα ὀλιγοσέλιδον ὑπόμνημα γιομάτο ἱστορικὴν ἀλήθειαν ἀποκαλύπτει στὸν Διεθνῆ Ἄρειον Πάγον τὰ ἱστορικὰ δίκαια τῶν Ποντίων καὶ τὰ ἀναμφισβήτητα δικαιώματα ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας.

Μία ἱστορία 25 αἰώνων, ἱστορία φωτεινὴ καὶ μεγαλουργὸς ἀποκαλύπτει τὰς σελίδας της καὶ ζητεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν μας πληθυσμῶν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐλευθέρων Λαῶν. Ἡ πνευματική, ψυχική, κοινωνικὴ καὶ ἐμπορικὴ διαβάθμισις τῶν Ποντίων εὑρίσκεται εἰς ὕψη πολιτισμοῦ ζηλευτὰ καὶ κανεὶς εὐσυνείδητος πολιτικὸς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἀποστερήσῃ ἀπὸ τοὺς ἀγνοὺς αὐτοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ὅτι οἱ φυσικοὶ καὶ ἱστορικοὶ νόμοι καθώρισαν διὰ τοὺς εὐγενεῖς Λαοὺς τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ὤφειλε νὰ διατάξῃ τὴν ἀνατύπωσιν ἐκ τῶν «Νέων Γεωπονικῶν» τοῦ κ. Χασιώτη, τῶν δημοσιευομένων εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.

ΕΝΑΣ ΙΑΕΩΔΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

καὶ Σελ. 26,27,28 καὶ 29 ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» καὶ μὲ ἐπικεφαλίδα «Γεωργικὴ ἀνάπλασις τῆς χώρας διὰ τῶν δημοδιδασκάλων».

Εἶναι τόση ἡ σπουδαιότης τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δενδροκομικῆς ἐργασίας, ἑνὸς ἰδεώδους Διδασκάλου τῆς ἐν Κορινθίᾳ Λυκοποριᾶς ποῦ ἐπιβάλλεται εἰς τὸ κράτος νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν σὲ κάθε σχολεῖον τοῦ τόπου μας, ἀρρένων καὶ θηλέων, ὡς ὑπόδειγμα φιλοπάτριδος, ὑγειοῦς καὶ φωτισμένης μερίμνης ὑπὲρ τοῦ πλουτοπαραγωγικοῦ αὐτοῦ κλάδου.

Ὁ κ. Χρ. Γκολφινόπουλος δημιούργημα τῶν φωτεινῶν κηρυγμάτων τοῦ κ. Χασιώτου ἀξίζει νὰ τιμηθῇ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐναργέστερον δὲ ὑπὸ τῆς Πολιτείας διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ ζήλου του καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς του ὑπὲρ τῆς γενικωτέρας δενδροκομικῆς ζωῆς τῆς πατρίδος μας. Ὁ κ. Καφαντάρης ἔχει τὸν λόγον.

Ραγδαῖα σημειώνεται ἡ ἐπαύξησις τῶν ποσῶν τῶν διατεθειμένων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς ἀγορὰν ἐντόκων Γραμματίων τοῦ Κράτους. Ὀλίγον πρό τινος ὑπελογίζοντο ὅτι θὰ προσεγγίσουν τὰ 100, 000,000. Ταχύτερον παντὸς ὑπολογισμοῦ ἔφθασαν εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ δὲν παρῆλθε πολὺ χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ ἀναγγελθῇ νέα προσαύξησις. Ἔφθασαν τὰ 125.000.000 μὲ τάσεις πρὸς διάθεσιν ἀκόμη μεγαλειτέρου ποσοῦ. Ἡ ἀλματικὴ αὕτη προθυμία τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς ἐξαγορὰν Ἐντόκων Γραμματίων φανερώνει τὴν ὀρθὴν λαϊκὴν ἀντίληψιν καὶ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ Κρατικὸν καθεστὼς, ἀλλὰ πιστοποιεῖ ἐπὶ πλέον καὶ τὸ ἀναμφισβήτητον γεγονὸς τῆς πιστῆς καὶ εὐόρκου ἐκπληρώσεως ἑνὸς ὑπηρεσιακοῦ Καθήκοντος.

ΤΑ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

Διὰ νόμου ἱδρύθη ἐσχάτως τιμῆμα Δημοσιότητος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ρινοπούλου, ἀπετέλεσε τοῦτο θαύματα σοφῆς καὶ μεθοδικῆς ὀργανώσεως.

Τὰ διαφημιστικά του μέσα ὑπῆρξαν πλούσια, ποικίλα, ἔντεχνα, ὑποβλητικὰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα πρόκεινται σαφῆ, ἀναμφισβήτητα, ἀπολύτως ἱκανοποιητικά.

Ἡ ὑπηρεσία αὕτη εἶνε πλέον ἐγγύησις διὰ πᾶσαν μελλοντικὴν ἀνάγκην προσφυγῆς τοῦ Κράτους εἰς τὴν Λαϊκὴν ἀντίληψιν καὶ ἡ σύστασίς της ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς πλέον ἐπιτυχεῖς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως.

ΕΡΓΑ ΤΗΣ Δος ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Διηγήματα Α'. Τόμος ..... Φρ. 3.00
» Β'. » ..... » 2.00
» Γ'. » ..... » 1.50
Ἡ Γκούραινα Ἱστορικὸν μυθιστόρημα ἐξ ὑπερεξακοσίων σελίδων » 5.00

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἡ Μοναχή· Δρᾶμα Βυζαντινὸν τρίπρακτον
Ὁ Ἐξελασμός· Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον
Ἡ Κλεφτοπούλα· Δρᾶμα ἱστορικὸν τρίπρακτον
Ἡ Τζένη μὲ τὸ γέλοιο της· Κοινωνικὸν ἀσμά
μάτιον μονόπρακτον μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.
Ὅταν λείπῃ τὸ χρῆμα· Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον. Πάντα Διδαχθέντα ἀπὸ τῆς Ἑλλ. Σκηνῆς.

Σειραὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ Α'. Β'. Γ'. Δ'. Ε'. ΣΤ'. Ζ'. Η'. Θ'. Ι'. καὶ ΙΑ'. ἔτους πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας πρὸς 30 φρ. ἑκάστη.

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΑΔΕΛΦΩΝ Γ. ΛΙΑΚΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΡΑΠΤΑΙ ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ

34 — Σταδίου — 34

Πλουσιωτάτη Συλλογὴ ὑφασμάτων εἰς ὅλα τὰ γοῦστα καὶ ὅλους τοὺς χρωματισμούς.
Ἐκεῖ ἡ συνάντησις ὅλων τῶν κομψῶς ἐνδυομένων.

ΚΟΝΙΑΚ
ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΟΙΝΟΥ
Δ. Μ. ΠΟΥΡΗ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

MODES CHAPEAUX
ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΜΑΝΤΟΥΚΑ
38 — Ἑρμοῦ — 38

Τὰ νεώτερα καὶ τελειότερα Παρισινὰ μοντέλα εἰς ὅλα τὰ γοῦστα καὶ σχήματα.
38 — ΕΡΜΟΥ — 38

MANIETO ROSH
ΜΠΟΥΖΙ ROSH

ΚΑΡΜΠΟΥΡΑΤΕΡ ΖΕΝΙΘ

Ἠλεκτρικοὶ λαμπτῆρες 1|2 κηρίων. ἀπὸ 12 100

Ἐξαρτήματα διὰ Μανιετὸ εἰς μεγάλην συλλογήν.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΜΑΣΣΟΝΙ
Γραφεῖα «Φίατ»
ΑΘΗΝΑΙ — Στοὰ Ὀρφανίδου 10

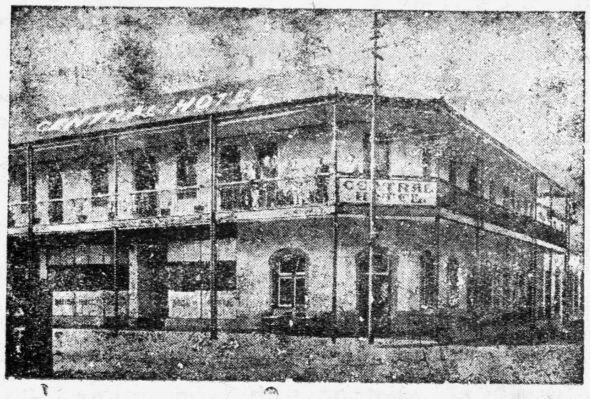

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Εἰς τὸ: **LORNEÇO MARQUÉS**

ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

('Επίνειον τοῦ Τράνσβααλ)

Συνιστῶμεν θερμῶς καὶ ἰδίως εἰς τοὺς συμπατριώτας μας τό:

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Εἶναι τὸ καλλίτερον Οἰκογενειακὸν Ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως
Εἰς θέσιν κεντρικωτάτην μόλις ἀπέχον τρία λεπτὰ
ἐκ τοῦ σταθμοῦ καὶ τῆς προκυμίας.

Θερμὰ καὶ ψυχρὰ Λουτρά. — Οἰκογενειακὴ περιποίησις.
Ἠλεκτροφώτιστον. — Κουζίνα Γαλλική.

'Αριθμὸς Τηλεφώνου 119

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

Ἡ «'Ελληνικὴ 'Επιθεώρησις» ΤΟ ΣΥΝΙΣΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1910

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΩΝΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 47.—Γ.ΣΤΑΥΡΟΥ 2
Τηλεγρ. ΣΤΑΥΡΕΔΑ-'Αθῆναι
Τηλέφωνον: 6.08 'Αθηνῶν

ΕΔΡΑ ΕΝ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΙ
ΓΑΛΑΤΑ: ΟΜΕΡ ΑΜΠΗΤ ΧΑΝ No 2.3.4
Τηλεγρ: ΣΤΑΥΡΙΔΗΝ—Γαλατᾶ
Τηλέφωνον: 1.39—Πέραν

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ (Τηλέφ. 145).—ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ—ΒΗΡΥΤΟΣ—ΜΕΡΣΙΝΑ
ΣΜΥΡΝΗ—ΣΤΑΜΠΟΥΛ—ΑΜΙΣΟΣ.

Πρακτορεῖα καθ' ὅλην τὴν 'Ανατολήν

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

Le Foncier de France & dee Colonies
Union & Phenix Espagnol
La France Transatlantique
La Garantie Française
L' Equitable de Pasis
Marine-Transports-La Franco-Anglaise
Le Phare Français—L'Eveil Français
Seine & Rhône—La Pavillon
Protector—A Muudial—Minerve
Il Mare—Lutetia—S. I. A. T.—Paris etc

ΙΔΡΥΤΑΙ

Τῆς ἀνωνύμου ἑταιρείας Γενικῶν 'Ασφαλειῶν

Ο «TITAN»

'Εγκεκριμένης διὰ Β. Διατάγματος
Κεφαλαίων καταβληθὲν δραχ. 2.000.000

'Εδρα ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ: Γωνία Σταδίου 47 / Γ. Σταύρου, 2

Γενικὸς Διευθυντὴς
ΣΤΑΥΡΟΣ Δ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Γενικὸς Πράκτωρ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ
ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ
ΜΑΡΚΑΣ
Α. Α. ΜΕΞΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ 10.000.000 ·

'Εδρα ἐν 'Αθήναις: (Δραγατσανίου 4. Τηκέφ: 13—57

'Υπ)στημὰ ἐν Πειραιεῖ: (Λεωφ. Μ. Στοὰς 21. Τηλ. 2—74.

Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

'Εργασίαι τραπεζιτικαί ἤτοι: 'Αγοραπωλησία Συν)τος 'Εκδοσις ἐπιταγῶν. Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ καὶ ὑποθήκῃ. Πιστώσεις πρὸς εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων (Grédits Documentaires). Εἰσπράξεις καὶ προεξοφλήσεις γραμματίων, 'Αγο απωλησίαι χρηματιστηριακῶν ἀξιῶν. Φύλαξις ἀξιῶν. Παραλαβὴ, ἀποταμίευσις καὶ πώλησις ἐμπορευμάτωλ διὰ λ)σμὸν τρίτων. Προκαταβολαὶ ἐπὶ ἐμπορευμάτων καὶ φορτωτικῶν. 'Εκδοσις δανείων. Καταθέσεις ὑπὸ τοὺς καλλιτέρους ὅρους. Ταμιευτήριον 4 ο)ο. Ταμιευτήριον 4 ο)ο. 'Εκδοσις δανείων.

Ναυτιλιακαὶ ἐργασίαι καὶ ἀντιπροσωπεῖαι ἀσφαλειῶν.

'Ιδρυσις καὶ ὀργάνωσις ἑταιρειῶν ναυτιλιακῶν· μεταλλευτικῶν, βιομηχανικῶν, γεωργικῶν, ἐμπορικῶν καὶ συμμετοχὴ εἰς τοιαύτας.

'Αντιπροσωπεῖαι 'Εργοληψίαι.

ΝΙΣΕΣΤΕΣ

ΑΡΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΕΚ ΚΑΘΑΡΟΥ ΣΙΤΟΥ ΔΙΑ ΓΛΥΚΙΣΜΑΤΑ

Ἐκ τοῦ Ἐργοστασίου **Δ. ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ**

Πωλεῖται χονδρικῶς δραχ. 4.50 καὶ λιανικῶς δραχ. 4

Ἐκ τοῦ γραφείου Δ. ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ.—Ὁδὸς Σταδίου 45

Ι. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ

Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ—ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ — ΜΑΙΕΥΤΗΡ

Ἐπὶ 15 ἔτη ἐν Βερολίνῳ ἐκπαιδευθείς. Ὑφηγητὴς ἐπὶ τριετίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βερολίνου. Συνεργάτης τοῦ Γυναικολογικοῦ Περιοδικοῦ Βερολίνου. Διευθυντὴς τῆς Γυναικολογικῆς Κλινικῆς Πανεπιστημίου Βερολίνου ἐπὶ πενταετίαν.

8—11 π. μ. 3—6 μ. μ.

Ἀθῆναι—Ὁδὸς Ἁγίου Κωνσταντίνου ἀριθ. 28

ΑΙΘΗΡ

Ν. ΖΑΡΠΑΣ

Ὁδὸς Πανεπιστημίου (Στοὰ Πεσματζόγλου)

Ἐργοστάσιον κατασκευῆς θειϊκοῦ αἰθέρος. —Αἰθὴρ φαρμακευτικῆς χρήσεως.—Αἰθὴρ βιομηχανικῆς χρήσεως.

Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

1 Τσαμαδοῦ.—Ὧραι ἐπισκέψεων 3—5 μ. μ.

Η ΠΡΩΤΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ

"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ,,

Γραφεῖα Σταδίου 14 (Β'. ὄροφος)

Ἐκ τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου κατεβλήθησαν ΕΝ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΟΝ δραχμαὶ κατατεθεῖσαι παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ κινδύνων πολέμου καὶ κοινῶν θαλασσίων κινδύνων, ἐπὶ σκαφῶν, ναύλων καὶ ἐμπορευμάτων.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ πληρωμάτων καὶ ἐπιβατῶν

ΚΟΣΜΟΣ

Τὸ μεγαλείτερον καὶ πλουσιώτερον

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΝΔΡΙΚΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

Ἐφάμιλλον τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊκῶν Καταστημάτων

Τὸ μόνον ἐν τῇ πρωτευούσῃ λειτουργοῦν μετὰ παραδειγματικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως.

Προμηθευόμενον ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν ὀνομαστοτέρων Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν ἐργοστασίων καὶ πωλῶν μὲ λογικὰς τιμὰς τὰ στερεὰ καὶ ἐξέχοντα εἰς καλαισθησίαν εἴδη του, κατώρθωσαν ἐν ἐλαχίστῳ χρονικῷ διαστήματι νὰ τιμᾶται ὑπὸ εὐρυτάτης καὶ ἐκλεκτωτάτης πελατείας.

Συστήσαν ἴδιον ἐργοστάσιον ὑποδηματοποιΐας, κατασκευάζει καὶ πωλεῖ ἕτοιμα καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ ὑποδήματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κατασκάντα τὰ ὀνομαστότερα Ἑλληνικὰ ὑποδήματα διὰ τὴν ἀπαράμιλλον αὐτῶν στερεότητα, τὴν τελείαν ἐφαρμογὴν καὶ τὰς ἰδιαζούσας εἰς γοῦστο καὶ πρακτικότητα φόρμας των.

Διὰ νὰ ἔχῃ τις πληροφορίαν τὴν ἰδέαν τοῦ Καταστήματος «ΚΟΣΜΟΣ» ἀρκεῖ μία μόνον ἐπίσκεψις.

31—Ὁδὸς Σταδίου.—31

Ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ ἀριθ. 42

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

PRINTEMPS

Δ. & Φ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

31—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—31

Εἰς τὸν ἄφθονον καὶ ποικιλώτατον καὶ πολύμορφον καὶ πολύχρωμον ἐμπορικὸν πλοῦτον τοῦ καταστήματος τῶν ἀδελφῶν Μουτσοπούλων ζητήσατε τὰ τελειότερα ἀσπρόρρουχα διὰ ΠΡΟΙΚΑΣ, τὰ πλέον πολυποίκιλτα κεντήματα καὶ δαντέλλας καὶ τὰς τελευταίας μόδας ὑφάσματα. Δὲν θὰ σᾶς προσελκύσῃ μόνον ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐθηνία τοῦ Καταστήματος, ἀλλὰ καὶ ἰδιάζουσα εἰς τοὺς Καταστηματάρχας τούτους εὐγένεια καὶ ἀβρότης τῶν τρόπων.

ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

ΔΗΜ. Χ. ΤΡΕΜΠΕΛΑ

Ἐπλουτίσθησαν μὲ **2 ΛΙΝΟΤΥΠΙΚΑΣ ΜΗΧΑΝΑΣ** τελειοτάτου συστήματος. Καὶ μὲ δύο **ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΑ ΤΑΧΥΠΙΕΣΤΗΡΙΑ** Ἓν Γαλλικὸν **J. DERRIEY**, καὶ ἓν Βελγικὸν **JULLIEN.**

Μόνιμοι ἐγκαταστάσεις καὶ ἀπαλλοτριώσεις ἐν Ἀλιβερίῳ		Δρ. 1.290.045.80	
Μεῖον: Τ' ἀποσβ. συν. τῆς ἀπὸ 31]5]18 Ὑπ. Διατ. Δρ. 21.900.—			
» » διὰ τὸ ἔτος 1918	» 42.604.85	» 64.504.85	» 1.225.540.95
Ἐρευν. καὶ προπαρασκ. ἐργασ. ἐκμεταλ. ἀποσβεστ.		» 1.801.626.70	
Μεῖον: Τ ἀποσβ. ἐκ τῶν κρατ. δι' ἀποσβ. ἔτους 1917	» 42.572.75		
» » συνεπ. τῆς ἀπὸ 31]5]18 Ὑπ. Διατ.	»172.630.—		
» » διὰ τὸ ἔτος 1918	»167.516.95	» 382.719.70	» 698.997.—
Ἀποθήκη ὑλικῶν καὶ τροφίμων			» 267.497.15
Ἐπιπλα καὶ σκεύη		» 30.876.65	
Μεῖον: Τ ἀποσβ. συν. τῆς ἀπὸ 31]5]18 ὑπουρ. διατ.	» 600.—		
» » διὰ τὸ ἔτος 1918	» 1.363.20	» 1.963.20	» 28.913.45
Σκάφη: Α)π «Ἀσπασία» τόν. 900 ὑπὸ ναυπήγησιν		» 1.012.406.90	
» Ἱστιοφ. «Ἅγ. Νικόλαος» τόν. 180	» 35.139.85		
Μεῖον: Τ ἀποσβ. συν. τῆς ἀπὸ 31]5]18 ὑπουργικῆς διαταγῆς Δρ. 300.—			
Μεῖον: Τ ἀποσβ. διὰ τὸ ἔτος 1918	» 1.756.90	» 2.056.90	» 33.082.45
Ἱστιοφ. «Ἅγ. Σπυρίδων» τόν. 400	» 102 925.90		
Μεῖον: Τ ἀποσβ. συν. τῆς ἀπὸ 31]5]18 ὑ-πουργικῆς διαταγῆς	» 1.400.—		
Μεῖον: Τ ἀποσβ. 5 ο)ο διὰ τὸ ἔτος 1918	» 5.146.30	» 6.546.30	» 96.379.90
Ἱστιοφ. «Ἅγ. Ἐλευθέριος» τόν. 45	» 20.580.70		
Μεῖον: Τ ἀποσβ. συνεπ. τῆς ἀπό 31]5]18 ὑποῦργικῆς διαταγῆς	» 300.—		
Μεῖον: Τ ἀποσβ. 5 ο)ο διὰ τὸ ἔτος 1918	» 1.029.05	» 1.329.05	» 19.251.65 » 1.161.120.60
Ἐγκαταστάσεις ἐν Ἱστιαίᾳ			» 70.483.95
Μεῖον: Τ ἀποσβεννύμενα διὰ τὸ ἔτος 1918			» 5.483.95 » 65.000.—
Ἀποθήκη δασικῶν προϊόντων			» 457.687.50
Πεύκινος ξυλεία			» 117.168.15
Ὑλοτομικαὶ ἐπιχειρήσεις ἐν συνεταιρισμῷ μετὰ τρίτων			» 189.072.20
Συμμετοχὴ μας εἰς τεχν. ἑταιρ. διερευν. καὶ μεταλλ. ἔργων			» 200.000.—
Χρεῶσται διάφοροι			» 211.019.70
Ἐπισφαλεῖς ἀπαιτήσεις δασικῆς ἐπιχειρήσεως Ἱστιαίας			» 18.367.95
Ταμεῖον καὶ Τράπεζαι			» 193.614.65
			Δρ. 10.702.686.30

Μετοχικὸν Κεφάλαιον			Δρ. 7.500.000.—
Τακτικὸν Ἀποθεματικὸν		Δρ. 49.647.—	
Πλέον: Ἐπιβλ. συνεπ. τῆς ἀπὸ 31]5]18 Ὑπουρ. Διαταγῆς Συμπληρωματικὸν διὰ τὸ 1917	Δρ. 21.222.75		
Κρατηθὲν διὰ τὸ ἔτος 1919	» 14.480.40	» 35.703.15	» 85.350.15
Ἔκτακτον Ἀποθεματικὸν Ἐκ τῆς ὑπὲρ τὸ ἄρτιον διαθέσεως 45.000 Νέων Μετοχῶν		»	» 584.300.—
Κράτησις Ε] ἀποθεματικοῦ ἀπ. ἀξίας ὀρυχείων			
Ἐπιβλ. συνεπ. τῆς ἀπὸ 31]5]18 Ὑπουργ. Διαταγῆς		» 33.997.25	
Διὰ τὸ ἔτος 1918 ἐπὶ παραγωγῆς Τ. 19.296.130×1.57.5 (συμφ. 32 ἄρθρ. § 4 τοῦ Καταστατικοῦ)		Δρ. 30.391.40	» 64.388.65
Κράτησις δι' ἐνδεχομένην ζημίαν ἀποθήκης τροφίμων			» 8.204.65
» Ε] ἐπισφαλῶν λογαριασμῶν Ἱστιαίας			» 6.367.95
Συμμετοχὴ τρίτων εἰς δασικὴν ἐπιχείρησιν Ἱστιαίας			» 36.400.—
Πιστωταὶ διάφοροι			» 1.390.535.75
Τεχνικὴ Ἑταιρία διερευνήσεων καὶ μεταλλευτικῶν ἔργων			» 304.866.90
Γραμμάτια πληρωτέα (Ὑπόλοιπον ἀντιτίμου ἐξαγορ. ὀρυχείων)			» 675.000.—
Μερίσματα χρήσεως 1917			» 625.—
Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί			» 106.647.25
			Δρ. 10.702.686.30

ΧΡΕΩΣΙΣ — ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ — ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Γενικὰ ἔξοδα Ἀθηνῶν (Μισθοί, ἐνοίκια, φωτισμός, δικαστικά, περίθαλψις κτλ.)		Δρ. 110.914.50	
Ἐξόρυξις λιγνίτου	Δρ. 659.988.25		
Μεταφορὰ	» 45.339.30		
Συντήρησις	» 75.636.40		
Φορτώσεις	» 32.522.95	» 815.486.90	
Ἀποκαλύψεις καὶ διάτρησις στοῶν καὶ φρεάτων	Δρ. 336.347.10		
Ἔρευναι	» 3.799 85	» 340.146.95	
Ἀποσβ. διαφόρων ζημιῶν καὶ φόρων Δημοσίου		» 163.035.80	
» Μελετῶν		» 725.—	
» Ἀπ] ἐγκαταστάσεων Ἱστιαίας		» 5.483.95	
Κράτησις Ε] ἐπισφαλῶν Ἱστιαίας		» 6.367.95	
» Ε] πιθανῆς ζημίας ἀποθ. τροφίμων		» 8.204.65	
Ἀπόσβ. Ἀπ] μονίμων ἐγκατ. καὶ ἀπαλλοτρ.		» 64.594.85	
» » ἐπίπλων καὶ σκευῶν		» 1.963.20	
» » Σκαφῶν: «Ἅγ. Νικολάου»	Δρ. 2.056.90		
» » » «Ἅγ. Σπυρίδωνος»	» 6.546.30		
» » » «Ἅγ. Ἐλευθ ρίου»	» 1.329.05	» 9.932.25	
Κράτησις Ε] ἀποθεματικοῦ ἀπ] ἀξίας ὀρυχείων		» 64.388 65	
» Πρὸς συμπλήρωσιν Ἀποθεματικοῦ 1917	Δρ. 21.222.75		
» Διὰ τὸ ἔτος 1918	» 14.480.40	» 35.703 15	Δρ. 1.624.857.80
			» 1.624.857.80

Ὑπόλοιπον παρελθόντος ἔτους 1917		Δρ. 5.400.25	
Εἰσπράξεις ἐκ παραχθ. καὶ πωληθ. τόν Λιγνίτου 19.296.130		» 1.303.239.35	
Κέρδη ἐξ ὑλοτομικῶν ἐργασιῶν		» 227.025.50	
» » ἐκμεταλλεύσεως σκαφῶν		» 65.811.60	
Κέρδη Διάφορα		» 23.381.10	» 1.624.857.80
			Δρ. 1.624.857.80

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
Λ. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Ἀθῆναι τὴν 26 Μαρτίου 1919

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
Π. Μάτσας

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Γ. Κανδηλάκης